KURJER WARSZAWSKI.

Sobota. Dnia 19 (31) Grudnia 1859 Roku. № 346. Jutro NOWY ROK (1860). Śgo Fulgencjusza B.

Z dniem dzisiejszym kończąc **rok 1859.** stajemy jeszcze przed Czytelnikami naszemi z krótkim poglądem w przeszłość, i pobieżnem wspomnieniem obejmujemy powtórnie cały szereg wypadków, jakie przesunęły się w ciągu roku całego przed oczami naszemi. Zwyczaj ten, ponawiany corocznie, od roku 1838, znalazł powszechne uznanie Czytelników naszych, zastępując bowiem spis przedmiotów, zawartych w *Kurjerze*, ułatwia przypomnienie a nawet znalezienie takowych, zwłaszcza gdy przy każdych ważniejszych wypadkach, tem sprawozdaniem objętych, wymienialiśmy poniekąd datę, cytując miesiące, w których zaszły takowe.

Obok miejscowych i dotyczących wyłącznie miasta i całego kraju wydarzeń, rok ten odznaczył się jednym z ważniejszych w Europie faktem, jakim była wojna we Włoszech, a w której Francja, Sardynja i część Włoch, przyjęły czynny współudział przeciw Austrji. Po dwu-miesięcznych walkach, upamiętnionych w dziejach, bitwami, pod Montebello, Magenta, Solferino, i t.d., zawarty został przez Cesarza Francuzów *Napoleona III* z Cesarzem Austryackim *Franciszkiem-Józefem I*, pokój, w Villafranca z oznaczeniem terminu, do dnia 15go Sierpnia r.b. po którym to czasie, już kroki wojenne nie zostały wznowione, a dzieło pokoju tamże zaczęte, w Zürich utwierdzone, zamierzonym kongresem ma się ostatecznie ustalić. Szczegółowe opisy tej wojny, podawaliśmy w czasie właściwym w oddziale wiadomości zagranicznych.

Drugim równie ważnym na polu wojennym faktem, było poddanie się *Szamila*, i Gunibu, w miesiącu Sierpniu. Przewieziony do Cesarstwa, wódz ten Górali na Kaukazie, miał szczęście być osobiście przedstawionym NAJJAŚNIEJSZEMU CESARZOWI ALEXANDROWI II. Obecnie zamieszkuje on w Kałudze.

Krótkie te wzmianki winniśmy objąć w tem sprawozdaniu jako roczne wypadki, inne bowiem szczegóły i następstwa onych, już do historji należą.

W r. b. na początku drugiej połowy miesiąca Października, NAJJAŚNIEJSZY CESARZ i KRÓL JMĆ ALEXANDER II, raczył odwiedzić Warszawę, przybyć do Kościoła Archikatedralnego i Metropolitalnego Ś. Jana, gdzie był powitany przez Najdostojniejszego Arcy-Biskupa Warszawskiego Metropolitę, oraz Duchowieństwo i lud; i przeciągnąć w tem mieście Swój pobyt dni kilka.

Po przybyciu do Warszawy w dniu 17 Października, JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKA MOŚĆ dnia 22 t: m. udał się do Skierniewic, a następnie dnia tegoż wieczorem do Wrocławia, gdzie stanął dnia 23 rano. Przepędziwszy zaś tamże dzień cały NAJJAŚNIEJSZY PAN raczył dnia 24 wrócić do Warszawy; a dnia 27 Października opuścił miasto tutejsze udając się powrotem do Petersburga.

Z okoliczności pobytu w Warszawie JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, przybyli również do Warszawy i Xiążęta krwi, jak J. K. W. Karol W. Xiążę Panujący Sasko-Wejmarski; J. K. W. Xiążę Wilhelm Oranji, Następca Tronu Niderlandzkiego; J. C. W. Arcy Xiążę Albert Austryacki, i J. K. W. Xiążę August Wirtembergski.

Najjaśniejsi Ci Goście, bawili ciągle w Warszawie, aż do czasu wyjazdu do Wrocławia JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, w którym to dniu, opuścili również Warszawę.

Pamiętny ten pobyt NAJJAŚNIEJSZEGO MONARCHY, wywołał kilka świetnych zabaw w Warszawie; pierwszą Obrazy z żywych osób wydane w b. Zamku Królewskim u JJOO. Xięztwa Jmci *Gorczakow* Namiestnikostwa, a drugą świetny bal, dany przez Hrabinę Alexandrę z Hr: Laval i Radcę Tajnego Senatora Stanisława *Kossakowskiego*, Prezesa Heroldji Królestwa Polskiego.

Obie te zabawy NAJJAŚNIEJSZY PAN raczył zaszczycić obecnością swoją. Znajdowali się na nich oraz, Najjaśniejsi Goście.

W ciągu bytności NAJJASNIEJSZEGO PANA dane było także przedstawienie w Teatrze Dworskim w Pomarańczarni, i wielka illuminacja w Łazienkach Królewskich; oprócz tego publiczność Warszawska, miała szczęście po kilka-kroć oglądać NAJJAŚNIEJSZEGO MONARCHĘ w Teatrze Wielkim.

Jednocześnie z powodu pobytu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, zjechali tu także: Ambassador, oraz Nadzwyczajni Posłowie i Ministrowie Pełnomocni Cesarsko-Rossyjscy przy pierwszych Dworach zagranicznych; jako to: Jenerał-Adjutant Hrabia *Kisielew* przy Dworze Francuzkim; Rz: Radca Tajny Baron *Brunnow*, przy Dworze Angielskim; Radca Tajny Baron *Budberg* przy Dworze Pruskim, i Rz: Radca Stanu *Bałabin* przy Dworze Austryackim. Hrabia *Bismark-Schönhausen*, Poseł Nadzwyczajny N. Króla Pruskiego przy Dworze Petersburgskim, gościł tu również, oraz Baron *Werner*, Pod-Sekretarz w Ministerstwie Austryjackiem Spraw Zagranicznych.

Z osób przybyłych z Petersburga, z powodu przyjazdu NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, byli: JO. Xiążę *Gorczakow* Rz: Radca Tajny Minister Spraw Zagranicznych, Rzeczywisty Radca Tajny *Tymowski* Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego, Radca Tajny Senator *Płatonow* Towarzysz Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego, oraz liczny orszak Jenerałów i Adjutantów JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI.

Nadto z Xiążąt i osób znakomitych przejeżdżających w ciągu roku przez Warszawę. byli: J. W.-X. W. Xiążę Alexander Hessen-Darmsztadzki; Jej Wysokość *Anna* Carowna *Gruzyjska;* Xżę *d'Ossuna y de l'Infantado*, Poseł Nadzwyczajny Hiszpański w Petersburgu.

Z Dygnitarzy Cesarstwa przejeżdżali przez Warszawę: Rz: Radca Tajny *Saburow* Mistrz Dworu Cesarskiego, Jenerał-Adjutant Xżę *Wasilczykow* Towarzysz Ministra Wojny, Hrabia *Gudowicz*, Wielki Łowczy Dworu Cesarskiego.

Dom Cesarski pomnożony został przyjściem na świat J. C. W. W. X. Mikołaja Michałowicza, Synowca NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, a Syna J. C. W. W. X. Michała Mikołajewicza.

Dnia 8 (20) Września r. b., obchodzono w Warszawie i w Królestwie, z wielką uroczystością rocznicę urodzin i dzień dojścia do pełnoletności J. C. W. Wielkiego Xięcia Cesarzewicza Następcy Tronu, Mikołaja Alexandrowicza.

Z powodu skonu w r. b. już to osób panujących, złączonych związkami krwi z Domem Cesarskim, już innych Xiążąt Krwi, zagranicznych, Dwór Cesarski przywdziewał żałobę, noszoną co do czasu odpowiednio dostojności, zeszłych z tego świata osób. Temi byli: J. C. K. W. Wielka Xiężna Marja Pawłowna Wdowa po J. K. W. W. X. *Karolu Fryderyku* Sasko-Wejmarskim. N. *Stefanja* Królowa Portugalska; N. *Ferdynand II*, Król Obojga Sycylji; N. *Oskar* Król Szwedzki; Jej Wysokość Xiężna *Ludwika* Meklenburg-Schwerin, Małżonka Xięcia Hugona *Windisch-Graetz*. J. C. W. Arcy Xiążę *Jan Austryacki*.

Jednym z ważniejszych a ogłoszonych w r. b. konkursów, był dotyczący projektu dla wzniesienia pomnika na pamiątkę tysiączno letniego istnienia Państwa Rossyjskiego, przypadającego w 1862 roku: a jednym z pamiętniejszych faktów, w którym znakomici dygnitarze kraju tutejszego udział przyjęli, było odsłonięcie w Petersburgu w początkach miesiąca Lipca Pomnika wzniesionego na cześć spoczywającego w BOGU N. Cesarza Mikołaja Igo.

Dźwigać upadające Świątynie PAŃSKIE, albo wznosić ku chwale NAJWYŻSZEGO nowe, było zawsze celem pobożnych poprzedników naszych, którzy tę piękną i szlachetną cnotę, przekazali w spuściznie następnemu pokoleniu swemu. Podobnie zatem jak w latach poprzednich, pobożną tę myśl, nie jednokrotnie w ciągu r. b. zamieniono w czyn. Tym więc sposobem zarówno w Warszawie jak i w całym kraju, przy opiece Rządu, albo przystąpiono do wznoszenia nowych Domów BOŻYCH, albo zajęto się odnawianiem tych, które skutkiem czasu uległy zniszczeniu. I tak w samej Warszawie, na ogłoszony do budowy Kościoła konkurs na Grzybowie, stanęło kilkudziesięciu z planami swemi budowniczych, co dowodzi, że myśl powzięta, niezadługo już wejdzie w wykonanie. Ukończono także odnowienie Kościoła Śgo Krzyża, Kościoła XX. *Augustjanów*,

Karmelitów, Kościołka na smętarzu Sto-Krzyzkim, i t. d. Po za obrębem zaś miasta, przystąpiono w tym roku do budowy Kościoła dla Parafji Wolskiej, na ofiarowanym przez współwłaścicieli Czystego gruncie, WW. Biernackich. Dzieło to po ceremonjalnem poświęceniu w tym roku kamienia węgielnego, z całą gorliwością prowadzone, niezadługo uwieńczone zostanie skutkiem. Obok tego przystąpiono również do odnowienia Kościoła w Mokotowie, i prowadzono z całą gorliwością roboty około przekształcenia Domu BOŻEGO w obszerniejszy i wspanialszy w Willanowie. Nadto w kraju z nowych Kościołów poświęcono następujące: w Wąsoczu w Dekanacie Krzepickim, w Grodzisku za Pragą. Odnowiono zaś: w Radoszycach, Garwolinie, Grudku pod Czarnolasem. Nakoniec zarządzono budowę nowych: we wsi Serebryszczach w Pcie Krasnostawskim, we wsi Skierbieszanie, w tymże Pcie; we wsi Udrya w Pcie Kalwaryjskim; w Miechowie Pcie Lubelskim; a odnowienia: w Płońsku w Dyecezji Płockiej; w Kałowie Pcie Łęczyckim; we wsi Zielonej Dekanacie Przasnyskim, w m. Lipnie w Dyecezji Płockiej; we wsi Czułczycach, w Dekanacie Krasnostawskim; w Zitlony, Dyecezji Lubelskiej; we wsi Plecka Dąbrowa; w Soborzycach Dekanacie Radomskim; we wsi Mnichu Powiecie Gostyńskim.

Do najważniejszych religijnych pamiątek, należy sprowadzenie z Rzymu Relikwji Śgo Wiktora, jakie Ojciec Święty Pius IX podarować raczył Biskupowi Podlaskiemu JW. JX. Benjaminowi *Szymańskiemu*; a które w początkach Czerwca, z wielką solennością przeprowadzone zostały z Warszawy z Kościoła OO. *Kapucynów*, do Janowa dla umieszczenia w Kościele Katedralnym. Uroczystości tej przewodniczył Arcy-Biskup Metropolita, i czterech Biskupów w assystencji całego Duchowieństwa Świeckiego i Zakonnego. Drugą również pamiętną uroczystością, było pochowanie w dniu 10 Listopada r. b., jako w stuletnią rocznicę, kości, na smętarzu XX. Reformatów w Warszawie różnemi czasy pogrzebanych.

Hierarchja Duchowna, pomnożoną została w pierwszej połowie r. b. dwoma Pasterzami, w osobach, JW. JX. *Dekerta* Biskupa Halikarnaskiego Sufragana Warszawskiego i JW. JX. Henryka Hr. *Platera*, Biskupa Mosynopolitańskiego, Sufragana Łowickiego; których konsekracji dopełnił Najdostojniejszy JX. *Fijałkowski*, Arcy-Biskup Warszawski Metropolita. W początkach zaś miesiąca Lipca, przez tegoż Najdostojniejszego Metropolitę dopełnioną została trzecia konsekracja JW. JX. Józefa *Juszyńskiego*, Prałata Scholastyka Katedry Sandomierskiej, na Biskupa tejże Dyecezji. W następstwie tej konsekracji, uzupełnione zostały wszystkie stalla Prelatur i Kanonji Katedry Sandomierskiej.

Z postanowień Rządowych, różnemi czasy w ciągu roku zapadłych między innemi były: założenie nowej Komory przy kolei żelaznej we wsi Sosnowicach na granicy Górno-Szląskiej; Ustanowienie Zarządu do budowy mostu stałego na Wiśle; uorganizowanie Zarządu gmin wiejskich w Królestwie; zawarcie konwencji z N. Królem Pruskim, co do wydawania wzajemnego dezerterów i zbiegłych; nowe przepisy dotyczące nabywania praw szlachectwa; takież przepisy co do utworzenia Delegacji Powiatowych i Komitetów Gubernjalnych do oczynszowania włościan w dobrach prywatnych osiedlonych; zniesienie monopolu na rzeź bydła w m. Warszawie; Ustawa o powinności Zaciągowej w Królestwie Polskiem; przedłużenie na rok jeden jeszcze starozakonnym, wolności trudnienia się zarobkami propinacyjnemi; ustanowienie ogólnych przepisów, czyli nowej Ustawy o Służbie Cywilnej w Królestwie Polskiem; przedłużenie terminu udzielania pożyczek w listach zastawnych trzeciego okresu, do końca 1860 r.; podniesienie ceny fabrycznej kart; ogłoszenie Ustawy dla mającego się otworzyć w Warszawie Instytutu Muzycznego pod dyrekcją Apolinarego *Kątskiego*; urządzenie Wydziału Kontrolli Służących.

W r. b. wyszło także rozporządzenie Władzy Wyższej co do skasowania dawnego smętarza Sto-Krzyskiego, i przeniesienia pogrzebanych tam ciał, stosownie do życzeń pozostałych rodzin, na smętarz Powązkowski. Smętarz Powązkowski w tym roku przyozdobiony został w znaczną ilość wspaniałych pomników, będących dziełem tutejszych artystów rzeźbiarzy lub kamieniarzy.

Przechodząc do faktów mających bezpośredni wpływ na oświatę w kraju, na pierwszem miejscu wspomnieć winniśmy o dalszym rozwoju Akademji Medyko-Chirurgicznej której grono Professorskie zwiększone zostało takiemi imionami, jak *Janikowski*, *Hirszfeld*, *Chałubiński*, *Kryszka*, *Szokalski*, *Hirsztowt*, *Korzeniowski*, *Hoyer*. Zbiory Akademji z dniem każdym wzbogacają się; najcelniejsze zakłady i mistrzowie w swej sztuce, dostarczają do tychże Zbiorów, instrumenta, przyrządy i wszelkie pomoce naukowe.

Dla zadość uczynienia licznym żądaniom co do przyjmowania uczniów do Gimnazjum Realnego, bez dopuszczania zbytniego napływu tychże uczni do jednej i tejże samej klassy, co koniecznie wykład utrudnia, otwartym został *nowy* oddział pięcioklassowy rzeczonego Gimnazjum w gmachu Rządowym przy placu Śgo Alexandra.

W Lublinie, ukończonym został gmach Gimnazjum i Pensjonatu, i z początkiem roku szkolnego, po dopełnionej inauguracji gmachu w obec JW. Radcy Tajnego *Muchanowa*, Kuratora Okr. Naukowego Warszawskiego, tenże Pensjonat otwartym został.

Rok ubiegły pamiętnym również będzie, otwarciem Szkoły Wyższej Rządowej Żeńskiej, w gmachu przy ulicy Niecałej na ten cel urządzonym, gdzie młode dziewice wszelkie płci ich przyzwoite wykształcenie w najkorzystniejszych warunkach otrzymywać mogą.

Z rozpoczęciem bieżącego roku szkolnego, otwartemi także zostały tymczasem dwie szkoły wiejskie Rolnicze, w Radomsku i w Nieglosach pod Płockiem, dla których to Szkół Ustawa Najwyżej zatwierdzoną została. Rolnicy więcej zamożni mają tu pole kształcenia swych dzieci, które kiedyś pomocą im się staną w gospodarstwie własnem, a Ziemianie kształcić tu mogą młodych ludzi do różnych posług gospodarskich.

W roku bieżącym dwunastu stypendystów dalej oddawało się naukom specjalnym w najznakomitszych zakładach naukowych w Paryżu, Liège, Heidelbergu Karlsruche i Gettyndze. Jeden z nich, Pan *Cholewiński*, powróciwszy z Tuluzy i Paryża gdzie się kształcił w naukach prawnych jako stypendysta Królestwa, wysłanym został o koszcie Rządowym do St. Petersburga dla składania examinu na stopień Magistra a później Doktora Prawa a to celem objęcia z czasem Katedry Prawa Polskiego.

Tak jak w latach poprzednich, niezaprzestano i w tym roku wydawania xiążek klassycznych dla Szkół, w czem zawsze przewodniczyła i przewodniczy myśl zaopatrywania uczniów w xiążki za cenę o ile być może najtańszą. Niemniej kosztem Okręgu wydano w tłumaczeniu polskiem nader pożyteczne dzieło p. t. „Państwo odosobnione w stosunku do rolnictwa etc.” Jest to jedno z najznakomitszych dzieł gospodarskich.

Gdy wskutku urządzania przy Gimnazjach filologicznych oddziałów matematyczno-fizycznych, okazała się potrzeba podwyższenia funduszu na doświadczenia i manipulacje, przeto i ten fundusz z rs. 15 do rs. 150 w każdem Gimnazjum podwyższonym został, a nadto JO. Xiążę Namiestnik wyznaczyć raczył rs. 5,000, na zaopatrzenie Zakładów Naukowych nowemi narzędziami.

Budowa gmachu dla warstatów mechanicznych dla Gimnazjum Realnego przeznaczonych, zupełnie już stanęła; sprowadzona z Liège od głównego dostawcy tamecznego Uniwersytetu Pana *Pirotte*, machina parowa przez nadesłanego ztamtąd mechanika Pana *Bertrand* ustawioną została a przyrządy i warstaty dostarczone przez słynne zakłady PP. *Berchmans et Reyniers*, bezzwłocznie w ruch wprowadzone będą a to pod kierunkiem Pana *Miecznikowskiego* który kosztem Rządu wykształciwszy się za granicą w zawodzie mechanicznym, ma sobie powierzony zarząd tychże warsztatów. Wszystkie te machiny i przyrządy wykonane są według najnowszej i najlepszej metody a między innemi zasługują na szczególną uwagę: tokarnia do metali, machina do świdrowania metali, wielki przyrząd do rznięcia kół zębatych metalowych i t. p. Reszta zasobu tych przyrządów już jest w drodze do Warszawy.

Nakoniec Muzeum Zoologiczne pomnożone zostało znakomitemi okazami, sprowadzonemi głównie ze słynnych magazynów PP. *Perreaux* w Paryżu, a także ptakami i jajami przy exkursjach naukowych zebranemi lub sposobem zamiany z Rossji otrzymanemi.

Podobnie jak w latach poprzednich, i w tym roku potwierdzone zostały przez Radę Administracyjną Królestwa, rozliczne zapisy, poczynione, przez osoby prywatne na różne pobożne i dobroczynne cele. Z tych, znaczniejsze ofiary, udzielili: Elżbieta Hr. *Wielopolska* rsr. 3,000, dla Kościoła Parafjalnego w Niegazdowie. Józef *Murzynowski* rs. 300, dla XX. Bernar-

dynów w Skępem. X. Paweł *Maliński* Proboszcz w Koźminku rs. 1.950 dla Szpitala i na reparacje Kościoła w Koźminku; oraz rs. 900 dla Kościoła Parafji Góra; rs. 300 dla ubogich przy Kościele w Opatówku i rsr. 150 dla ubogich przy Kościele w Wągłczowie. Ewa z Sułkońskich *Gadomska* rs. 750, a z tych rs. 300 dla Kościoła XX. Karmelitów na Lesznie, i rs. 300 dla Kościoła XX. Reformatów w Warszawie, oraz rs. 150 dla Kościoła Parafji Wolskiej. Aloizy *Roszkowski* rs. 450 dla Klasztoru OO. Kapucynów w Warszawie. Józef *Bronisławski* rsr. 740, a z tych rs. 150 dla Kościoła Parafjalnego w Suwałkach i 590 na wystawienie ochrony w temże mieścje. X. Michał *Żytkiewicz* rs. 450 dla Kościoła Parafjalnego w Ligowie. Rsr. 1,050 powierzone przez osoby pobożne X. *Łukasiewiczowi* b. Gwardjanowi XX. Reformatów. X. Michał *Leszczyński* Kanonik Katedry Lubelskiej rs. 6,031 kop: 20, dla Kościołów i Zakładów Dobroczynnych w Lublinie i Krasnymstawie. Benedykt *Wilxycki*, dla Kościoła Parafjalnego w Waliszewie, rsr. 600, 750 i 210; dla 4 osób najuboższych ze wsi Psar i Płuszczynowa rs. 600; nadto dla Szpitala Dzieciątka JEZUS, Instytutu moralnie zaniedbanych dzieci, Głuchoniemych, Ociemniałych, dla Sal Ochron pod opieką W. T. D. w Warszawie, po rs. 180; nakoniec dla Starców i Kalek w Górze Kalwarji; dla kassy wsparcia podupadłych lekarzy, ich wdów i sierot; i dla Szpitala Ptu Łowickiego, również po rs. 180 dla każdego. Jozefata z Piaseckich *Wołłowiczowa* rsr. 1.500, dla Kościoła Rzymsko-Katolickiego w Teolinie. Dominik *Kuczyński* rsr. 3,000 dla 70 włościan dóbr Woźniki. Andrzej *Mazurkiewicz*, między innemi zapisami rs. 3,000 na szkołę elementarną i nauczyciela w Ostrowie. Tytus *Rakowski* rs. 300 dla Kościoła Parafjalnego w Grodku. Michał *Lewicki* rs. 3,750 dla Kościoła w Wodzisławiu. Bartłomiej *Chodkowski* rs. 660, dla Klasztoru XX. Bernardynów w Biały. Rozalja z Raczkowskich *Fontana*: dla wstydzących się żebrać rs. 4,500; dla Instytutu Ociemniałych i Głuchoniemych w Warszawie rs. 900; oprócz tego: dla Ochrony ubogich dzieci w Warszawie; dla Starców w Górze Kalwarji; dla moralnie zaniedbanych dzieci w Warszawie; dla Zakładu Ś. Marty w Warszawie; dla Szpitala starozakonnych w Warszawie, i na Szkołę w m. Łodzi, po rs. 300. Jan *Leśniewski* rs. 3,000, dla jednego stypendzisty w Instytucie Marymonckim. Adam *Lutostański* rs. 600, w połowie dla OO. Kapucynów, a w połowie dla XX. Marjanów w Skurcu pod Siedlcami. Onufry *Wojtkiewicz* rs. 1,650, dla Kościoła Parafjalnego w Władysławowie. Bartłomiej *Fabiszewski* rs. 2,700, dla Szpitala Ś. Józefa w Lublinie. Zofja *Bontani* rs. 750, dla Kościoła Ś. Doroty w dobrach Grodziec Powiecie Olkuskim. Andrzej *Zychliński* rsr. 2.100, z tych dla Kościoła Ewangielickiego w Żychlinie rs. 600; dla Kościoła Katolickiego w Skolsku rsr. 300, dla takiegoż w Slesinie rsr. 300, dla Szpitala Śgo DUCHA w Koninie, rs. 450 i dla domu Schronienia wyznania Reformowanego w Żychlinie rs. 450. X. Michał *Marszewski* Biskup Dyecezji Kujawsko-Kaliskiej, rs. 900 dla Szpitala Śgo Antoniego w Włocławku.

Oprócz szczegółowych w swoim czasie a zbyt smutnych wzmianek o skonie różnych w tym roku osób, poświęcamy im jeszcze krótkie dziś wspomnienie jako hołd ich pamięci złożony. Zmarli w roku 1859. Z Duchowieństwa: X. Kanonik Marcin *Trzetrzewiński*. X. Paweł *Budzyński*, Administrator Dyecezji Kamienieckiej w Kamieńcu Podolskim. X. Alexander *Rogojski* Proboszcz w Wieniawie. Ojciec *Piotr* (Kwestarz), Braciszek ze Zgromadzenia XX. Bernardynów w Warszawie. X. Stanisław *Pluciński* b. Rektor w Łukowie. X. Jan *Dmochowski* Dziekan Wizki. X. Alexander *Ulidowicz* Dziekan Infułat Kollegjaty Zamojskiej. X. A. *Szyjkowski* Proboszcz w Pcie Lubelskim. X. Kazimierz *Kobierski* Dziekan Dekanatu Gostyńskiego. X. Gerard *Górecki* b. Przeor XX. Benedyktynów w Pułtusku. X. Józef *Dudziński* Wikary Bełżycki. X. Józef *Zienkowicz* Proboszcz w Wilkowyszkach. X. Józef *Rząca* z Zgromadzenia XX. Missjonarzy. X. Maurycy *Nowicki* Proboszcz Parafji Kiełpin. X. Teodor *Krzyżanowicz* Przeor Zgromadzenia Braci Miłosierdzia w Warszawie. Z Zakonnic: Marja Kajetana *Sędzimir* Sakramentka. Juljanna *Delater* Sakramentka. Z zagranicznych Dygnitarzy: Xiążę Klemens *Meternich-Winneburg*, Rz: Radca Tajny i Podkomorzy Cesarsko-Austryjacki, jeden z Pełnomocników Kongresu Wiedeńskiego.— Z Urzędników wyższych stopni: Karol *Chwalibóg* Rz: Radca Stanu. Radca Tajny Onufry *Wyczechowski*, b. Dyrektor Główny Prezydujący w K. R. Sprawiedliwości. Rz: Radca Stanu Jan *Turski*, Członek Senatu. Radca Tajny Hr: *Goleniszczew-Kutuzow*, Sekretarz Stanu, Towarzysz Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego. Rz: Radca Stanu Michał *Kwiatkowski*, Członek Senatu. Rz: Radca Stanu Benedykt *Tykel*, Gubernator Cywilny Gubernji Augustowskiej. Radcy Tajni *Mandt* i *Arendt*, Lejb-Medycy CESARZA. Rz: Radca Stanu Szambelan, Franciszek *Pusłowski*, Marszałek Wileński. Radca Tajny Senator *Dmitriew*, Prezes Rady Głównej Zakładów Dobroczynnych Królestwa. Radca Tajny Ignacy *Badeni*, b. Dyrektor Wydziału Administracji Ogólnej.— Z Dam: Michalina z Bierzyńskich Hrabina *Ilińska*. Karolina z Jelskich Hrabina *Jezierska*, Marszałkowa Lubelska. Idalja z Hr: Potockich Xiężna Mikołajowa *Sapieżyna*. Marja z Nosarzewskich *Zielińska*, Wdowa po niegdy Prezesie N. Izby Obrachunkowej. Henryka z Hrabiów Krasickich Stanisławowa *Cieszkowska*. Hrabina z Włodków *de Rayneval*, Ambassadorowa Francuzka, Siostra Jenerała-Adjutanta *Włodka*, i byłego Prezesa Heroldji Królestwa. Amelja Hrabianka *Potocka*, Panna Honorowa Dworu NAJJAŚNIEJSZYCH CESARZOWYCH. Anna z Hrabiów Zamoyskich, Xiężna *Sapieżyna* — Z Wojsk Cesarsko-Rossyjskich: Jenerał-Major *Garbunow*. Apolonjusz *Olexiński*. Jenerał-Lejtnant Adam *Sierzputowski*. Antoni *Pawłowski*, b. Jenerał. Karol *Berends*, b. Jenerał-Major. Jenerał Inżenjerji *Dehn*, b. Prezydujący w Radzie Administracyjnej Królestwa Polskiego.— Z byłych Wojskowych Polskich: Kazimierz *Tycz*. Piotr *Łabęcki*. Sebastjan *Kowalski*. Jan *Adelsberg-Jankowski*, Kapitan Inwalidów z b. Weteranów Polskich. Kazimierz-Wincenty *Zawadzki*. Jan *Kolecki* b. Major. Ignacy *Malinowski* b. Pułkownik. Adam Colonna *Walewski*. Adam *Joachimowski*. Z Obywateli Ziemskich: Wincenty *Przesmycki* z Kuźniczki. Teodor *Komarnicki* z Ostałowa. Michał *Malhomme*. Franciszek *Krynicki* z Drozdowa. Zygmunt Korwin Hr: *Krasiński* Ordynat Opinogórski. Edward *Lubowidzki* b. Marszałek Szlachty Ptu Skwirskiego. Józef *Mieszkowski*. Juljan *Hertyk*. Ignacy *Bękowski*. Alexander Hr: *Starzeński* Szambelan Austryjacki. Stanisław *Brykczyński* dziedzic Wiązowny. Jan *Zahorski*. Felix *Guzowski*. Modest *Stecki*. Winczysław *Jurkiewicz*. Józef *Komierowski*. Ludwik *Stecki*. Romuald *Zdziechowski* Prezes Dyr: Szczegółowej T. K. Z. dziedzic dóbr Mleczkowa. Paweł *Wagner* dziedzic dóbr Słominka. Hipolit *Kozłowski*. Walenty *Trojanowski* z Białobłot. Józef *Szołdrzyński* z Lubasza. Józef *Rutkowski* z Jaszowiec. Stanisław *Ostrzykowski* z Ostrzykowa. Dymitr Xżę *Czetwertyński* z Hodowicz. Józef *Bzicki*. Rajmund Hr: *Skórzewski*. Władysław *Pusłowski*. Jan *Ogrodowicz* z Sułkowic. Z Obywatelek Ziemskich: Franciszka z Różyckich *Grodzicka* z Zawieprzyc. Ludwika z Godlewskich Xiężna *Mirska*. Józefa *Jarmund*. Anna z Malskich *Kraszewska*, Matka J. I. *Kraszewskiego*. Karolina *Zaryn*. Hipolita *Sadowska* z Gubernji Podolskiej. Teressa z Wodzińskich *Wodzińska*. Zofja z Badenich *Popielowa*. Katarzyna z Metlińskich *Swieszewska*. M. z Dembowskich *Brzozowska*. Róża z Chomentowskich *Cichocka*. Helena z Wolskich Hr: *Krukowiecka*. Teressa z Hr: Szembeków Hrabina *Męcińska*. Emilja z Bohdanowiczów *Zabokrzecka*. Jadwiga z Ciechomskich *Łubieńska*. Wanda z Mszczonowskich *Byszewska*. Róża z Sobańskich *Scibor Rylska*. Franciszka z Kornelowskich *Trzeciakowa*, Kasztelanicowa Owrucka. Z Obywateli m. Warszawy: Justus *Kremky* Kupiec. Michał *Konopacki* Kupiec. Jan *Korczki*. Leon *Drevs*. Jan *Glücksberg* Xięgarz. Ludwik *Henneberg*. Stanisław *Bagiński*. Wilhelm *Liedkie*. Gotlieb *Becker* Majster młynarski. Alexander *Lau* Majster mydlarski. Grzegorz *Barański*. Stefan *Gliński* z Pragi. Szczepan *Mikołajewski* Majster stolarski. Stanisław *Piwnikiewicz*. Karol *Rüdiger*. Ludwik *Gundelach* Majster ślusarski. Henryk *Rosenburg* Majster ciesielski. Ignacy *Andrychewicz*. Wilhelm *Berg*. Ignacy *Gondecki*. Z Obywatelek m. Warszawy: Ludwika z Marwilów *Dehr*. Eudoxja z Karelinów *Dobrzyńska*. Emilja z Thimów *Wicht*. Karolina z Sommerów *Feist*. Karolina z Braneckich *Rosiewicz*. Ernestyna z Scheinechów *Arnold*. Marja *Esińska* Wdowa. Karolina z Lubelskich *Cohn*. Józefa z Kłodnickich *Borzysławska*. Barbara z Serwińskich *Cybulska*. Anna *Szpecht*. Krystyna z Wejssów *Lesińska*. Julja z Stanisławskich *Pohorecka*. Wiktorja z Kokularów *Jende*. Marja z Bauerfeindów *Grosserowa*. Barbara z Leszczyńskich *Menclowa*.— Z Urzędników Władz wszelkich: Wiktor *Zurawski* z Magistratu m.

Warszawy. Karol *Wierzbowski* z Dyrekcji Głównej T. K. Z. Stanisław *Goślicki* z Rządu Gub: Warsz:. Marcelli *Malinowski* Sekretarz Pocztamtu Warsz:. Juljan *Jahołkowski* z Dyrekcji Ubezpieczeń. Andrzej *Jaroszewski* Naczelnik Wydziału Prawnego w Banku Polskim. Juljan *Rętkowski* Urzędnik tegoż Banku. Antoni *Zabicki* z N. I. O. Cyryli *Romiszewski* Referent K. R. S. W. i D. Eustachy *Łęczycka* Naczelnik Wydziału w tejże Komissji. Ignacy *Lenczewski* Kapitan Straży Ogniowej. Stanisław *Podlich* Urzędnik Magistratu m. Warszawy. Karol *Kobylański* Referent K. R. P. i S., i Stanisław *Bukowski* Referent tejże Komissji. Marcin *Łabędzki* Urzędnik N. I. O. Władysław *Hussar* Aplikant N. I. O. Paweł *Mirowski* Buchhalter Instytutu Szlacheckiego.—Z Sądownictwa: Franciszek *Witkowski*, Konserwator Akt dawnych w Gub: Radomskiej. Stanisław *Brun* Sędzia Sądu Kryminal: Gub: Warsz:. Franciszek *Popielewski* Obrońca przy Senacie. Adam Grzymała *Jabłonowski* Sędzia Trybunału w Suwałkach. Piotr *Wolski* Pisarz Kancellarji Ziemiańskiej. Stanisław *Borkowski* Naczelnik Wydziału w K. R. Sprawiedliwości.— Z Emerytów: Felix *Zaboklicki*, b. Kassjer Gubernjalny Warszawski. Karol Andrzej *Lange*. Alex: *Pohlens* b. Kapelmistrz Gl: Szt: Armji Czynnej. Stanisław Kostka *Wyzlański*. Wincenty *Czernichowski*. Antoni *Poleski* b. Urzędnik Komory. Józef *Jaślikowski* b. Professor Akademji Duchownej R. K. Jan *Netto* b. Urzędnik Pocztowy. Tomasz *Ordyniec* b. Nadleśny. Florjan *Zubelewicz* b. Professor Gimn: Realnego w Warszawie. Bonifacy *Maliszewski* b. Podsędek w Siedlcach. Wojciech *Perkowski* b. Komissarz Policji Wykonawczej. Wincenty *Zieliński* b. Sędzia Trybunału Cywilnego Gub: Warsz:. Ferdynand *Rutowski* b. Nauczyciel. Eugenja *Sieklucka*. Jan *Zieliński* Referendarz Stanu. Jan *Koncewicz*. August *Zuleszczyński* b. Prezydent Płocka.—Ze Stanu Lekarskiego: Anastazy Stanisław *Hirszel* Dr Medycyny i Akuszerji. Ig: *Wysocki* Dr Medycyny. Leon *Ossowski* Lekarz w Piotrkowie. Radca Stanu *Otto Rosset* Dr Medycyny. Felix *Roboczewski* Dr Medycyny.—Ze Stanu Nauczycielskiego: Felix-Leonard *Wądołowski* Magister filozofji. Teofil *Rybicki* Profesor Gimn: Realnego. Józef *Adamski* Nauczyciel w Łomży. Józef *Mazurkowski* Nauczyciel Szkoły Filologicznej 5-klassowej. Edward *Ostrowski* Profesor Uniwersytetu Charkowskiego. Jan *Piwarski*, Professor Szkoły Sztuk Pięknych w Warszawie. *Schuster* Nauczyciel z Gimnazjum Realnego w Warszawie.—Z młodzieży szkolnej: Bonawentura *Woyno*, Uczeń Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego w Marymoncie. Kazimierz *Krajewski* Student Akademji Medycznej. Artur *Romanowski*, Uczeń kl: Igiej Szkoły Pow: Realnej. Adam *Kasprzycki*, Student Akademji Medycznej. Władysław *Jasiński*, Uczeń tejże Akademji. Józef *Kuczewski*, Uczeń Uniwer: Moskiewskiego. Robert *Wierzbanowski*, Uczeń Gimn: Realnego. Ryszard *Szperber* z Gimn: Gub: Warsz:.— Z uczonych literatów: Antoni *Strzelecki*, Bibljotekarz Willanowski. Kazimierz *Wierbusz*, niegdy Professor b. Uniwersytetu Warszawskiego. Szymon *Pisulewski*, Adjunkt przy Gabinecie Mineralogicznym w Warszawie. Z zagranicznych zaś: Alexander *Humboldt*, (był w Warszawie w r. 1830).— Z Artystów i Artystek wszelkiego zawodu: Józef *Nawarski* muzyk. August *Zimmerman*, muzyk. Franciszek *Cholewicki*, Artysta baletu. Kazimierz *Wernik*, jeden z znakomitszych tegoczesnych Fortepjanistów. Antoni *Kolasiński*, muzyk. Felix *Jagielski*, podobnież. Leon *Szubert*, Artysta rzeźbiarz. Antoni *Bensa* Artysta Dramatyczny z dawnego towarzystwa Wojciecha Bogusławskiego. Z dawnych Artystek sceny Petersburgskiej zmarła w końcu maja, Artystka Dramatyczna Pani *Karatigin*. Z Artystów zagranicznych *Panseron*, Kompozytor lirycznych romansów.—Z różnych osób płci żeńskiej: Wiktorja z Ipnarskich *Matuszewska* Żona Urzędnika K. R. S. W. i D. Anna z Textorów *Zientecka* Żona b. Urzędnika T. K. Z. Matylda z Kossakowskich *Poważo-Szwajkowska* Żona b. Sztabs-Rotmistrza. Krystyna z Smukrowiczów *Paschalska*, Małżonka Członka Senatu. Elżbieta *Roguska*, Żona Radcy Kollegjalnego Emeryta. Wilhelmina z Spissów *Jenike*, Wdowa po Urzędniku N. I. O. Ludwika z Magnuszewskich *Heinsze*, Żona b. Ajenta Giełdy Warszawskiej. Franciszka *Kocka* Panna. Rozalja z Łaniewskich *Linsenbarth*, Żona b. Pułkownika b. W. P. Emilja z Romanowskich Alleników *na Jaroczynie Jarocka*, Żona Dyrektora Gabinetów Naukowych w Warszawie. Katarzyna z Bednarkiewiczów *Kwejzerowa*, Wdowa po b. Majorze niegdy W. P. Zofja z Wejleppów von Dieceustein *Garbińska*, Wdowa po niegdy Dyrektorze Instytutu Politechnicznego. Joanna z Chaniewskich *Zakrzewska*. Eleonora z Oesterreicherów *Wolfowa*, Wdowa po niegdy Doktorze.—Z młodzieży płci obiej: Zofja *Kraków* Panna. Eugeniusz *Rykowski*. Leon *Tatarkiewicz*. Marjanek Staś *Kucz*. Tadeusz *Krzywoszewski*. Ambroży *Olszewski*. Leopold *Drewes*. Władysław i Amelja *Brunwey*. Bogumiła *Sznarowska*. Teressa Xczka *Sapieżanka*. Władzio *Królikowski*. Stefanja *Kałużyńska*. Mania *Ciąglińska*. Felix *Adler*. Józef *Barbier*. Karolcio *Kozłowski*. Izydor *Radziejowski*. Eugenja *Morawska*. Helena *Kamelska*. Marynia *Feist*. K. *Zdzitowiecka*. Leopold *Wiśniewski*. Ludwik *Łempicki*. Henryk *Hejnikowski*. Stanisław *Sokołowski*. Adam *Stypułkowski*. Wacław *Henikowski*. Tadeusz *Wagner*. Jasio *Hoch*. Bronisława *Ebert*. Władysława *Lipińska*. Felcia *Młodkowska*. Stefan *Wejnert*. Maurycy *Kulesza*. Michalina *Pęczarska*. Marja *Łabęcka*. Karolina *Prusinowska*. Jan *Wojszycki*. Helenka *Austen*. Matylda *Bobke*. Julcio *Biernacki*. Zofja *Bartoszewiez*.—Piśmiennictwo perjodyczne w ogólności, a Redakcja Gaz: Warszawskiej w szczególności, poniosły wielką stratę przez skon Redaktora tejże Gazety Antoniego *Lesznowskiego*.—Drukarnia Kurjera Warszawskiego, zaciągnęła do swojej nekrologji jednego z najdawniejszych i najwierniejszych jej pomocników, jakim był Hilary *Gajewski*.

Skutkiem znaczniejszych nominacji w ciągu r. b. posunięci zostali na wyższe godności. Radca Tajny Senator *Tymowski* Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego, do godności Rz: Radcy Tajnego; Rz: R. St: *Płatonow*, Dyrektor Przybocznego Biura JO. Xięcia Namiestnika Królestwa, do godności Radcy Tajnego, Senatora i Towarzysza Ministra Sekretarza Stanu Królestwa Polskiego. Oprócz tego: Rz: Radca Stanu Hr: Stanisław *Kossakowski* p. o. Prezesa Heroldji, na Radcę Tajnego i Senatora z zatwierdzeniem w dotychczasowych obowiązkach. Referendarz Stanu Szambelan Hrabia *Walewski*, na godność Marszałka Szlachty Gubernji Warszawskiej i Rzeczywistego Radcę Stanu, w miejsce Hr: Seweryna *Uruskiego*, który na własną prośbę uwolniony został od tych obowiązków, z pozostaniem Członkiem Komissji Umorzenia Długu Krajowego. Prezes Banku Polskiego Radca Tajny *Niepokojczycki*, mianowany był p. o. Dyrektora Głównego Prezydującego w Kom: R. P. i Skarbu na czas nieobecności Radcy Tajnego *Łęskiego*. Radca Dyrekcji Ubezpieczeń Radca Stanu *Łuszczewski*, mianowany został Dyrektorem Wydziału Przemysłu; a Naczelnik Wydziału Dochodów Niestałych w K. R. P. i Skarbu, Radca Stanu *Muszyński*, Dyrektorem tegoż Wydziału. Radca Tajny *Łaszczyński*, mianowany został Prezesem Rady Głównej Zakładów Dobroczynnych Królestwa. W miejsce Radcy legacyjnego *v. Wagner* Konsula Jlnego Pruskiego w Warszawie, mianowanego Ministrem Pruskim w Mexyku; został Konsulem Jlnym w Warszawie, Szambelan Hrabia *zu Eulenburg*.

Rozdziały funduszów z dobroczynnych legatów, jak ś. p. Wawrzyńca *Zacharkiewicza* Członka Senatu, dla sług; Anny z Xiążąt Warszawskich Xiężnej *Wołkońskiej*, na wyposażenie ubogiej Panny; Xiędza Franciszka *Bohomolca*, dla wsparcia wstydzących się żebrać; Jakóba *Epstejna* Bankiera Warszawskiego, na coroczne wsparcia biednych różnego stanu; Gminy Izraelskiej na uczczenie pamiątki jubileuszu ś. p. Jenerała Feldmarszałka Xięcia Warszawskiego, wsparły jak co rok wielu potrzebujących pomocy.

Rozwijające swą czynność Towarzystwo Rolnicze w Królestwie Polskiem, i w roku bieżącym wywiązało się z zadania swojego, już to walnemi zjazdami w Warszawie i obradami na tychże, już czynnościami na urządzonych wystawach w Warszawie i Łowiczu i w ogóle rozprzestrzenieniem swych działań odbitych w zawiązaniu domu zleceń dla rolników polskich w Gubernji Płockiéj.

Z zasłużonych i odznaczających się w różnych zawodach osób gościli w r. b. w Warszawie: Professor Józef *Dietl* Dr Medycyny w Krakowie. Józef *Kremer* Professor Uniwersytetu Jagielońskiego w Krakowie. Fryderyk *Schiern* Professor Uniwersytetu w Kopenhadze; Xiądz *Sztulc* Professor i Redaktor Dziennika Blahovest w Pradze Czeskiej.

Nieustające w rozprzestrzenianiu swych działań Warszawskie Towarzystwo Dobroczynności, złożyło te same dowody swych czynów dla dobra bliźnich potrzebujących pomocy, jak i lat poprzednich. Między innemi w rozwinięciu swej ustawy zasadniczej, zaprowadziło Rady Opiekuńcze po Cyrkułach miasta, mające na

celu śledzenie i zapobieganie ubóstwu; zaś w początku Listopada otworzyło 8mą salę ochrony przy ulicy Nowolipki pod Nr 2431.

Mówiąc o Towarzystwie Dobroczynności, należy nam poświęcić krótką wzmiankę jako dowód pamięci i czci dla zasługi i pracy, Sekretarzowi Głównemu ś. p. Adamowi *Kleczkowskiemu* Radcy Honorowemu, Urzędnikowi N. I. O. i Kassjerowi Wilhelmowi *Zeuschner*, których Towarzystwo utraciło w r. b. Na miejsce zaś Sekretarza zanominowany został w tymże roku P. *Jeziorański*, a na miejsce Kassjera P. *Grabowski*.

Do pamiętnych obrzędów poświęceń, dokonanych w tym roku, należy także poświęcenie nowej bibljoteki przy Klasztorze OO. Kapucynów w Nowem-Mieście nad Pilicą, wystawionej kosztem W. Lud: *Lewińskiego* Dziedzica dóbr Rzeczyce, Syndyka tegoż Zgromadzenia. Poświęcenie kamienia węgielnego w Opatowie, pod nową budowę Szpitala dla miejscowego Powiatu. W samej zaś Warszawie, dopełniono między innemi z ważniejszych tych ceremonji, poświęcenie kamienia węgielnego w początkach Lipca, pod budowę Kaplicy Szpitala S. Ducha, wznoszącego się przy ulicy Elektoralnej, gdzie niegdyś istniał Zarząd Komory. Gmach ten wzorowy, już w r. b. pod dach wyprowadzony został. Obrzędu tego dopełnił Najdostojniejszy Metropolita, w obec JO. Xięcia Namjestnika Królestwa; JW. Radcy Tajnego *Muchanowa*, Dyrektora Prezydującego w K. R. S. i Duchownych, oraz Władz Duchownych i Rządowych. Oprócz tego poświęcono także w r. b. w Lędzie u OO. Kapucynów Statuę Njepokalanego Poczęcia N. MARJI PANNY, staraniem O. *Faustyna* Gwardjana z ofiar pobożnych osób wzniesioną.—Odnowiony po pożarze Szpital Sgo Łazarza w Warszawie, również w drugiej połowie Października został pobłogosławiony.

Liczbę otwierających się przez Dyrekcję Ubezpieczeń Kass Oszczędności, powiększyła także Kassa w Piotrkowie, otwarta w miesiącu Lutym r. b.; oraz w Kielcach w miesiącu Marcu. Oprócz wszakże tych nowo-przybyłych, i Głównej Kassy Oszczędności w Warszawie, było już tychże w Królestwie po rok 1859, dwanaście, to jest: w Płocku, Lublinie, w Radomiu, Suwałkach, Włocławku, Łodzi, Łęczycy, Kaliszu, Hrubieszowie, Siedlcach, Biały i Częstochowie; a wszystkie w ogóle przyjęte zostały przez mieszkańców kraju z radością i wraz zjednały sobie ich zaufanie.

Przechodząc do literatury krajowej zaczynamy od pism czasowych już codziennych, już tygodniowych, już miesięcznych, i t. p. W pismach codziennych zaszły niejakie zmiany. Istniejące dotąd jak *Gazeta Rządowa* i *Gazeta Policyjna*; a z prywatnych: *Gazeta Warszawska*, *Gazeta Codzienna*, *Kronika* i niniejsze czyli *Kurjer Warszawski* utrzymały się i nadal. *Gazeta Warszawska* z równą jak za *Lesznowskiego* prowadzona jest gorliwością; Redakcię *Gazety Codziennej*, w miejsce Alexandra *Niewiarowskiego*, objął J. I. *Kraszewski*, zwiększywszy w początkach Listopada format tejże gazety; a *Kronikę* w miejscu Ed: *Staweckiego*, nabył F. S. *Dmochowski*. Inne pozostały jak dawniej.

Obok tego wychodziły jak zwykle: *Bibljoteka Warszawska*; *Xięga Swiata; Roczniki Gospodarcze Towarzystwa Rolniczego; Pamiętnik Religijno-Moralny; Czytelnia Niedzielna, Pamiętnik i Tygodnik Lekarskie; Magazyn Mód.* i t. d. Przybyło w ciągu roku jeszcze jedno pismo czasowe p. n. *Tygodnik Illustrowany*, wydawany nakładem J. *Ungra*; pierwszy numer tego pisma, ukazał się dnia 1go Października, i pochlebne u Publiczności znalazł przyjęcie.

W r. b. rozpoczęty został także druk *Encyklopedji* nakładem Xięgarza *Orgelbranda*.

W Wiedniu zaczęło wychodzić w połowie roku nowe pismo czasowe w języku polskim, pod tyt: *Postęp*.

Kalendarze pozostały jak dawniej: to jest J. *Jaworskiego*, J. *Ungra*, Niemiecki, *Rodzyna*, *Salzstejna*; oraz ścienne M. *Fajansa*, *Pecq et Comp*: i *Minchejmera*. Przybył także Kalendarzyk podręczny wydania P. *Kowalewskiego*. Pamiętnik Gospodarski, nakładem Towarzystwa Rolniczego.

Nie brakło w tym roku i na Albumach, z których jedne przedłużały wydawnictwo swoje, jak Album Królów Polskich, *Piwarskiego*; takież Album *Lessera*, Album Lubelskie *Lerue*, i t. d.; inne zaś rozpoczynały istnienie swoje.

Co do piśmiennictwa narodowego, to również jak lat poprzednich i w r. b. wzbogacone zostało wielu nowemi pracami tak religijnemi jako też naukowemi oraz poezją i literaturą piękną.

I tak: Z dzieł religijnych, pomiędzy innemi wspominamy tu niektóre jak np.: Kazania na Niedziele i Święta całego roku, *Łukaszewicza*; Krótki wykład Religji Katolickiej, X. W. *Żukowskiego*; Kazania Passyjne X. *Felicjana* Dominikana i t. d.

Z dzieł naukowych: Rys Dziejów Piśmiennictwa Polskiego, J. *Łukaszewicza*; Obraz najnowszego ruchu literackiego, *Lewestama*; Pamiętniki historyczne z XVII wieku Michała *Balińskiego*; Wędrówki po Gubernji Augustowskiej przez Alexandra *Połujańskiego*. Gawędy Naukowe, Ap. *Zagórskiego*; Zasady Pszczolnictwa, Xiędza Jana *Dolinowskiego*.

Z literatury pięknej: Staropolska miłość, J. I. *Kraszewskiego*: Kubuś Kulasik i Hrabianka Józia, oraz Domek przy ulicy Głębokiej, Wł: *Wolskiego*, który w tymże roku napisał nowe libretto do opery dla St: Moniuszki, p. n. *Hrabina*, i wydał zbiór swoich pięknych poezji. Satyryczne Powieści F. S. *Dmochowskiego*; Gawędy Gospodarskie, *Wielogłowskiego*; Pijak czyli dwaj osadnicy, F. S. *Dmochowskiego*. Plika rysów z literatury i społeczeństwa od roku 1848 do 1858, Lucjana *Siemieńskiego*. Nowe drogi, F. S. *Dmochowskiego*; *Minoza* Powieść *Siemińskiego*, i Listy z podróży, Tadeusza *Padalicy*. Rozmaitości Literackie i Naukowe przez Michała *Gliszczyńskiego*. i t. p.

Z poezji: *Syrokomli* (L. Kondratowicza) Szkolne czasy, opowiadanie Jana Dęboroga, Franciszek z Asissu. Zbiór poezji Ed: *Wasilewskiego*. Alchemik *Ilnickiej*. Marcin *Studziński* poemat *Syrokomli*. Stefan *Czarniecki* poemat w 12stu pieśniach, Kajetana *Koźmiana*. Anna *Oświęcimówna* poemat dramatyczny M. *Antoniewicza*. Polska w pieśni przez *Deotymę* (Jadwigę Łuszczewską). Śpiewy historyczne J. U. *Niemcewicza* (nowe wydanie).

Z dzieł dramatycznych: Sędziwój dramat Wacława *Szymanowskiego*; Zofja Xczka Słucka dramat Wł: *Syrokomli*. Szlachectwo duszy komedja w 3ch aktach wierszem, *Chęcińskiego*. Rokiczana libretto J. *Korzeniowskiego* do opery St: *Moniuszki*. Majątek albo imie, komedja, uwieńczona na konkursie *Żołkowskiego* przez J. *Korzeniowskiego*. Dla miłego grosza, komedja *accessitowa* z tegoż konkursu Apollina Nałęcza *Korzeniowskiego*. Tak się dzieje, komedja we 3ch aktach St: *Bogusławskiego* (już wydrukowana). Król dziewosłębem, komedja w 1nym akcie wierszem, oraz krotochwile: Tajemnice Starego-Miasta; Godzina u Dziennikarza i Ulica nad Wisłą, K. *Kucza*.

Na polu historycznem pracowali jak zwykle: Dominik *Szula*, Juljan *Bartoszewicz*, *Maciejowski*, *Papłoński*, i t. d.

Sztuki piękne w każdej niemal gałęzi, okazały także odpowiedni rozwój. Założona wystawa krajowa, wzbogacała się w r. b. ciągle różnemi dziełami Artystów Polskich, a lubo według publicznego sprawozdania odbytego w r b. w końcu Czerwca, nie przyniosła ona jeszcze oczekiwanych rezultatów, nie ma wątpliwości, że z urządzeniem kunstvereinu, dosięgnie zamierzonego przez nią celu i doda Artystom bodźca, do uprawiania z zamiłowaniem obranego przez nich zawodu. Podobnie więc jak malarstwo szło i rzeźbiarstwo, a do liczby poświęconych w tym roku nowo wzniesionych figur, jak przed Kościołami: S. Krzyża dzieło *Pruszyńskiego* i XX. Karmelitów na Lesznie, dłuta *Czajkowskiego*; liczymy także i statuę CHRYSTUSA PANA, nadesłaną z Rzymu przez współziomka naszego *Sosnowskiego*, która stanąwszy w r. b. na piedestale, nie mało się przyczyniła do ozdoby Kościoła XX. Karmelitów na Krakowskiem-Przedmieściu, zawdzięczających ten dar drogocenny, pomienionemu Artyście. To samo powiedzieć należy i o figurze *Anioła Zmartwychwstania*, również jako o darze nadesłanym pomienionemu Kościołowi z Rzymu przez tegoż Artystę.—Z pracowni P. *Oleszczyńskiego*, wyszło także kilka arcy dzieł, o których w swoim czasie donosiliśmy, a z których obecnie urządzona jest u niego wystawa. Inni Artyści rzeźbiarze, nieustawali podobnież w pracy, a z tych P. *Swięcki*, przysłużył się pięknym z kamienia pomnikiem, jaki ziomkowie wznieśli na grobie ś. p. Ignacego *Komorowskiego*.

Podobnie jak literatura piękna, rozwijała się także dramatyczna, a szereg przedstawionych, a poniżej wymienionych dzieł w obu Teatrach w ciągu tego roku najlepiej poświadczy ten rozwój. Obok tego w bieżącym roku odbył się konkurs dramatyczny p. n. Alojzego *Żołkowskiego*. Konkurs ten składał się z ofiar, jakie miłośnicy sceny i talentu P. *Żołkowskiego*, dla uczczenia obchodu przezeń jubileuszu, czyli 25 letniego zawodu

artystycznego, złożyli w kwocie 350 rsr., z przeznaczeniem takowych za napisanie najlepszej komedji, mającej się odegrać w rocznicę obchodu jubileuszu. Premium otrzymał J. *Korzeniowski* za komedję w 5ciu aktach wierszem, p. n. Majątek albo imie; zaś *accessit*, czyli drugą nagrodę przyznano Autorowi cztero-aktowej komedji, p. n. Dla miłego grosza, Panu Apollonowi Nałęczowi *Korzeniowskiemu* z Żytomierza.— Konkurs, dramatyczny na premium Edwarda *Starzyńskiego*, w początku r. b. odbyty, niedoszedł do skutku, w terminie jednak dzisiejszym, został wznowiony i oczekuje rozwiązania.

Nowe Dzieła wystawione w roku 1859 na scenach Teatrów Warszawskich w Wielkim Teatrze:— *Sędziwój* dramat w 5 Aktach oryginalnie napisany wierszem przez Wacława *Szymanowskiego*. *Cyganie* dramat w 5 Aktach oryginalnie wierszem przez Józefa *Korzeniowskiego* napisany, Muzyka do Chórów i Tańca Stanisława *Moniuszki*. *Wianki* opera romantyczno-komiczna w 1 Aktach oryginalnie napisana przez Baltazara *Gwozdeckiego* Muzyka Aleksandra *Martin*. *Król Pasterzy* operetka w 1 Akcie obrazek z życia ludu wiejskiego napisany przez T. L. Muzyka Oskara *Kolberga*. *Małżeństwo przy Latarniach* operetka w 1 Akcie z francuzkiego P. P. *Carre* i *Batu*, Muzyka P. *Offenbacha*, tłomaczenie i podkład pod muzykę J. B. *Wagnera*. *Lazarilla śpiewaczka zakwefiona*, opera w 2 Aktach P. P. *Scribe* i *de Leuryn*, Muzyka P. Wiktora *Masce* tłomaczenie i podkład pod muzykę Leopolda *Matuszyńskiego*. *Milda*, kantata mytologiczna, poezja J. J. *Kraszewskiego* Muzyka Stanisława *Moniuszki* (w Salach Redutowych) *Modniarki czyli karnawał Paryzki*; Balet w 3 Aktach P. *Borri*, ułożony na scenę tuteiszą przez Romana *Turczynowicza* Dyrektora baletu, Muzyka *Strebingera*. *Tańce chińskie i Tańce Cygańskie*, Diverti semento układu Romanu *Turczynowicza* Dyrektora baletu.

W Teatrze Rozmaitości—*Godzina u Dziennikarza* krotochwila w 1 Akcie K. *Kucza* [*Dobre Imie*, komedja w 3 Aktach z francuzkiego P. Emila *Augier*, tłomaczona przez Józefa *Keniga*, *Żona która nienawidzi męża* komedja w 1 Akcie z francuzkiego P. Emilji *Girardin*, tłomaczenie przez Hr. Henryka *Skarbka*. *System męża*, komedja w 1 Akcie z francuzkidgo P. P. *D' Ennery* i Ch. *Gubet* tłomacz: przez Władysława *Swieszewskiego*. *Szlachectwo duszy*, komedja w 3 Aktach oryginalnie wierszem napisana przez Jana *Chęcińskiego*. *Pamiętnik czyli Lekcja czytania* w 1 Akcie z francuzkiego P. Henryka *Meilhac* tłomaczona przez J. S. *Jasińskiego*. *Dwie Margrabiny*, komedja w 3 Aktach z francuzkiego tłomaczona przez Antoniego *Gellera*. *Po siedmiu latach*, komedja w 1 akcie z francuzkiego tłomaczona przez Hrabiego Henryka *Skarbka* *Tak się dzieje czyli Życie nad stan*, komedja w 3 Aktach wierszem oryginalnie napisana przez St. *Bogusławskiego*. *Czarna* i *Biała* komedja w 1 Akcie z francuzkiego. P. P. Alberta *Monnier* i Edwarda *Martein*, tłomaczona przez Wł. *Swieszewskiego*. *Sto za za sto*, komedja ze śpiewkami w 1 Akcie z francuzkiego P. P. *Thibont i Clairville*, tłomaczona przez Wł. *Swieszewskiego* Muzyka Augusta *Radwana*. *Dobra noc sąsiedzie* krotochwila ze śpiewem w 1 Akcie z francuzkiego P. P. *Brunurich i Beauptau*, tłomaczona przez J. S. *Jasińskiego* z muzyką Juljana *Borzysławskiego*. *Oberża*, Krotochwila w 1 akcie z francuzkiego tłómaczona przez Teressę *Marko wską*. *Staroświeczczyzna*, Krotochwila w 4ch aktach ze śpiewami i tańcami, z niemieckiego, spolszczona przez J. N. *Kamińskiego*. *Aktorka*, Obrazek z pożycia domowego w 1 akcie P. Rodryga *Benedix*, z niemieckiego tłómaczony przez J. S. *Jasińskiego*. *Kopjista*, Obrazek dramatyczny w 1 akcie z francuzkiego Henryka *Meilhac*, tłómaczony przez J. B. *Wagnera*. *Układy*, Komedja w 1 akcie z francuzkiego Pawła *de Musset*, tłómaczona przez J. S. *Jasińskiego*.

Dzieła wznowione. Opery: *Rigoletto*, *Trubadur* i *Faworyta*, opery pierwszy raz w języku polskim przedstawione, tłómaczone z włoskiego przez J. *Chęcińskiego*. *Koń spiżowy*, Opera w 3ch aktach. *Lunatyczka* Opera w 3ch aktach. Dramy: *Muszkietery*, *Ritta*. Melodrama z muzyką i śpiewem Precjoza; 2gi akt Tragedji, *Dziewica Orleańska*. *Komedje*: Walerja, Panna pułkownik huzarów, Żądza wywyższenia, Nieszczęścia najnieszczęśliwszego męża, Zięć P. Poirier, Trefniś, Mąż i Żona. *Krotochwile*: Zuch mimo chęci, Pokoik Zuzi. Artyści występujący na scenie Teatrów Warszawskich. PP.: *Płodowska*, *Zawisza*, *Hoffmann*, *Marjak*, *Pridberg*, *Bogdanoff* i P. *Kamiński*. Koncerciści występujący na scenie. PP.: Wilchelmina, Marja i Franciszek *Nerudy*, Marek *Sokołowski*, *Colassanti*, *Staeglich*; *Kortmann* i *Kelner*, *Guglielmi*.— Widowisk włącznie po koniec 1859 r., w W. T. 215; w T. R. 198; w Pomarańczarni 1; Maskarad 9.

Truppy dramatyczne prowincjonalne, jak zawsze tak i w tym roku przebiegając różne miasta po kraju, wszędzie znaczyły przejścia swoje i pobyt przedstawieniami dzieł wyborowych, znanych dobrze w repertoarze Sceny Warszawskiej. Tak się odznaczyły: truppa P. *Pfejfra*, z Krakowa która niejednokrotnie zawitała do Królestwa; albo truppa P. *Chełkowskiego*, która w czasach ostatnich oparła się aż w Kownie. Z innych trupp, gościły w kraju: P. *Lechowskiego* (dawniej *Barańskiego*); PP.: Felixa *Stobińskiego* i *Gaweckiego*, którzy w połączeniu swych kompanji, razem dawali w r. b. widowiska w Ciechocinku. Jana *Okońskiego*, *Ratajewicza*. Pisaliśmy o każdej z tych trupp szczegółowo w czasie właściwym, dziś streszczamy o nich wiadomości, w tej wzmiance.

Skład opery tutejszej, pomnożony został pięknym talentem tenorowym w osobie Mieczysława *Kamińskiego*, syna niegdy Jana-Nepomucena *Kamińskiego*; pierwsze wystąpienie tego Artysty było w *Hugonotach* w początku Czerwca. Komedja zaś utalentowaną Artystką Panią *Rakiewiczową*, oraz PP. *Trapszą* i *Wilkoszewskim*.

Z Artystów występowali w Salach Redutowych: Siostry *Nerudy*. Wiolonczelista *Servais*. P. *Reinchard* śpiewak. M. *Sokołowski* gitarzysta. *Kortman* fortepjanista i *Kellner* skrzypek; P. Emanuel *Kania* fortepjanista. Henryk *Hertz* fortepjanista i *Wormitzer* barytonista. W początkach Czerwca, urządzone były także w tych salach dwa Koncerta, pierwszy zasłużonego Kompozytora i b. Dyrektora Ig: *Dobrzyńskiego*; drugi znanego Nauczyciela muzyki Wacława *Prohazki*. Podobnyż Koncert na którym poraz pierwszy wykonano kantatę *Moniuszki* p. n. Milda. *Tausig* (syn) fortepjanista w Salach Redutowych razem z Panną *Colombana* śpiewaczką. Z innego rodzaju Artystów gościł w Warszawie P. Osmond *de Profontaine* rzeźbiarz. W Sali Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności: Pani Gomez *Wołowska* prima donna, wraz z mężem swoim P. Zygmuntem *Wołowskim* pjanistą i P. W. *Collasanti*, ofikleidzistą. Pani *Friese* z córkami fortepjanistką i grającą na skrzypcach. W Sali Resursy Nowej: P. St: *Szczepanowski* gitarzysta i Wiolonczelista. P. *Calosanti* na ofikleidzie. Szym: *Szletyński* skrzypek.

W Dolinie Szwajcarskiej: PP. St: *Szczepanowski* gitarzysta, Adam *Hermann* i Samuel *Kossowski* wiolonczeliści; Ignacy *Kossowski* (syn) fortepjanista. P. August *Stäglich* grający na harmonikach. Kompanja wokalna *Basków*, którą występowała także i w Teatrze Wielkim. Śpiewacy Tyrolscy z Zillerthale. Władysław *Iżycki* skrzypek. Gustaw *Friemau* skrzypek.

Z przejeżdżających, a niewystępujących publicznie w Warszawie Artystów i Artystek byli: Antoni *Rubinstejn* fortepjanista, który dał się tylko słyszeć w salonie Hrabiny Marji *Carlergis*.

Jubileusz, czyli 50-letni obchód zawodu Kapłaństwa obchodzili: X. Antoni *Myszkiewicz* Kanonik Katedralny Augustowski. Z innych zawodów, również 50-letni zawód kupiecki, obchodził tutejszy Obywatel W. *Brun*. 50-letni zawód lekarski Dr Józef *Kowalski* z Wilna.

Zaś złote wesele czyli 50-letni jubileusz małżeńskiego pożycia obchodzili: Kazimierz Jaxa Hr: *Ronikier* i Ludwika ze Zbijewskich Hrabina *Ronikierowa*.

Srebrne zaś wesela: Ludwik *Rühl* Obywatel m. Warszawy, z Teofilą *Rühl*. Antoni *Stalewski* Kassjer Główny Rząd: Gub: Warszawskiego z Emilją *Stalewską*.

Szereg zabaw corocznych, odbywanych w celu dobroczynnym, rozpoczęły dane w Marcu przedstawienia sceniczne w obu Teatrach oraz maskarady, przez Dyrekcję tychże Teatrów, a które przyniosły Warszawskiemu Tow: Dobr:, czystego dochodu rs. 1792 kop: 84. Następnie dane były: Koncert Amatorski w Salach Redutowych na korzyść Przytuliska, z którego czysty wpływ przyniósł rs. 1417 k. 7. Teatr Amatorski na scenie Teatru Rozmaitości, pod opieką Hrabiny Elfrydy *Zamoyskiej*, na korzyść *Felicjanek*, który przyniósł czystego dochodu rsr. 1590 kop. 9. Oratorjum *Mendelssohna Bartholdy* w Fraskati, pod opieką JW. *Petrow*, na korzyść niektórych zakładów dobroczynnych. Przedstawienie w Teatrze Wielkim w Kwietniu, na korzyść Szpitali Warszawskich. Koncert Amatorski w Resursie Kupieckiej

na dochód Warsz: Tow: Dobr:. Teatra Amatorskie w Dobroczynności, z których na pierwszym grano komedję Pani *Girardin* z francuzkiego p. n. Żona która nienawidzi męża i krotochwilę oryginalną K. *Kucza* p. n. Tajemnice Starego-Miasta, co przyniosło czystego dochodu rs. 1000; na drugim zaś, Konkurent i Mąż, komedję w 2ch aktach wierszem, J. *Korzeniowskiego* i tłomaczoną z francuzkiego: Żony płaczące, w połączeniu z częścią muzykalną, i wystąpieniem barytona Włoskiego P. *Giuglelmi*. Na trzecim nakoniec dwie Komedje: *Wexel niezapłacony* i PP. *Staruszkiewiczowie*, oraz część muzyczną. Dwie Zabawy loteryjno-kwiatowe w Ogrodzie Saskim; pierwsza na dochód Warszawskiego Towarzystwa Dobr:, z której osiągnięto czystego dochodu rs. 4,451 k. 55; druga na dochód ubogich Gminy Ewangielickiej, a która również czystego dochodu przyniosła rs. 2,828 kop: 44½. Loterja fantowa na dochód 1go Domu Przytułku dla niemowląt w Warszawie. Obrazy zżywych osób, przedstawiane w Zamku w obec NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, a powtórzone w Teatrze Warsz: Tow: Dobr:, na korzyść biednych, nakoniec Koncert na Zupę Rumfordzką, dany w Resursie Kupieckiej w końcu b. m.

Z zabaw zaś takichże, na prowincji były między innemi: Bal w Kutnie, na dochód miejscowego Szpitala. Zabawy tańcujące i loterja fantowa w Chmielniku i Stopnicy, na korzyść Szpitala w temże mieście. Teatr Amatorski w Kaliszu na rzecz zakładów dobroczynnych. Zabawa resursowa w Suwałkach na Szpital miejscowy. Teatr Amatorski w Kaliszu, na rzecz miejscowych Instytutów Dobroczynnych i wsparcie Klasztorów. Takiż teatr w Resursie Radomskiej, na korzyść miejscowego Szpitala. Podobnież w Resursie Lubelskiej, na dochód Sali sierot i ochron miejscowych. Loterja fantowa i bal w Brześciu Litewskim na cel dobroczynny.

Pod względem upiększenia i przyozdobienia miasta, Warszawa i w tym roku nie dała się wyprzedzić poprzednim latom. Między innemi w miesiącu Marcu, inaugurowano także i wspaniałą a jedną z większych sal w mieście, w pałacu Ordynatów Hrabiów *Kossakowskich* na Nowym-Świecie, ukończoną w tym roku pod kierunkiem budowniczego, Kawalera *Lanci*.

Z główniejszych budowl wymienić należy nowe skrzydło gmachu Hotelu Europejskiego, dawniej Gerlacha, które przybyło od strony Placu Saskiego i Krakowskiego-Przedmieścia, a w którem otwarta została nowa Cukiernia pod firmą PP. *Conti* i *Amato*, oraz elegancki magazyn *Brünera*. Plac Zielony przyozdobił się kilku nowemi gmachami; których przybyło nie mało przy różnych ulicach miasta.

Z nowych fabryk zamierzono wznieść chemiczną za rogatkami Golendzinowskiemi dla wyrabiania sztucznych produktow, do mierzwienia roli; pod przewodnictwem PP. *Bieczyńskiego* i *Cadury*, z Wrocławia.

Z domow handlowych, przybył nam jeden pod firmą Tytus *Halpert* i Jan *Zakrzewski*.

Z zasługujących na uwagę przedsiębiorstw, jakie w r. b. dokonane zostały, wymieniamy tu wzniesienie za pomocą akcji zakładu kąpieli parowych w aparatach wynalazku Jana S. *Ossowskiego*, budowę którego już przy ulicy Długiej rozpoczęto.

Z różnych zakładów otwartych lub przekształconych w r. b, a połączonych z wygodą mieszkańców miasta, wyliczyć możemy fabrykę octu pod firmą P. Leona *Stalińskiego*, przy ulicy Nowogrodzkiej; kilka piekarń jak *Własińskiego*, *Pończyńskiego* i *Birona* z Krakowa, oprócz już istniejącej *Bochenka*, także z Krakowa; elegancką Cukiernię przy ul: Mazowieckiej pod firmą młodego ale starannego przedsiębiercy Tomasza *Czajkowskiego*; Restaurację P. *Mellerowicza* w Dolinie Szwajcarskiej, która w r. b. przeszła w ręce innego właściciela; Restaurację w domu *Petyskusa* pod firmą P. *Zakrzewskiego*; Wiejską Kawę przywróconą znowu do życia przez P. *Wisnowskiego*; nowy skład konfitur Kijowskich i różnych słodyczy pod firmą L. *Rozmitalskiej* przy ulicy Czystej. Magazyn strojów pod firmą Julji *Melerowiczowej* na Krak-Przedmieściu.

Między znaczniejszemi robotami w ciągu r. b. zasługują na wspomnienie roboty około kolei żelaznej Petersburgsko-Warszawskiej, które na obu punktach tych granic rozpoczęte zostały. W tym celu w dobrach Targówek położonych na prawym brzegu Wisły za Pragą, przeznaczoną została na zajęcie odpowiednia przestrzeń ziemi. Podobnież w r. b. rozpoczęto także i roboty około stałego mostu na Wiśle, tego prawdziwego dobrodziejstwa dla miasta i kraju. Poświęcono także i otwarto w r. b. odcinek drogi żelaznej z Ząbkowic do Kattowic, a przez uregulowanie nowe biegu pociągów na kolei W.-W., skrócono komunikacje z zagranicą. Uroczystości tej obecnym był JO. Xiążę NAMIESTNIK, Władze Rządowe Królestwa i Pruskie.

Zakłady xięgarskie pomnożone zostały jednym więcej w tym roku, urządzonym na wielką skalę, a otworzonym przez P. Michała *Glücksberga* w domu W. *Grodzickiego*, na Krak:-Przedmieściu. Oprócz tego xięgarnia pod dawną firmą P. *Orgelbranda*, przeniesiona została z ulicy Miodowej do domu własnego (dawniej Dra Malcza) na Krakowskiem-Przedmieściu, i urządzona z całą wystawnością.

W liczbie wystaw, mieliśmy także i wystawę aparatów Kościelnych, urządzoną w początku roku w pałacu JW. Hr: Aug: *Potockich*; wystawę kwiatów w ogrodzie braci *Hoser*, z której część funduszu dla biednych wpłynęła.

Co do ślubów małżeńskich, te zawarli w tym roku: Antoni *Kamieński* z Panną Florentyną *Baranowską*. Dr Franciszek *Kobylański* z Panną Heleną *Iwaszkiewiczowną*. Hr: Władysław *Kwilecki* z Honoratą *Bielińską*. Otto *Starzyński* z Panną Władysławą *Zakrzewską*. Jarosław *Kobierzycki* z Hrabianką Natalją *Gurowską*. Walenty *Wilkoszewski* z Panną Anielą *Zaborowską*. Stanisław Modliński z Panną Walentyną *Mikoszewską*. Roch *Goljan* z Panną Natalją *Lewińską*. Bolesław *Sidziński* z Panną Fran:-Natalją *Radzińską*. Walery *Stummer* z Panną Emilją *Rossman*. Jan-Ludwik *Maleszewski* z Panną Zuzanną *Popławską*. Adolf *Chełmicki* z Panną Władysławą *Karnkowską*. *O'Brien de Lacy* z Panną Ludwiką Hrabianką *Ronikerówną*. Alexander *Piechowski* z Panną Eleonorą *Zajączkowską*. Franciszek Hr: *Łubieński* z Xczką Anną *Lubomirską*. Xiążę Eugenjusz *Lubomirski* z Różą Hrabianką *Zamoyską*. Dyonizy *Skarzyński* z Panną Jadwigą *Orłowską*. Alfons *Moszczeński* z Eufemją *Krukowską*. Michał *Weisenhoff* z Panną Wandą Hrabianką *Łubieńską*. Władysław *Boczkowski* z Panną Amelją *Chrzanowską*.

Istniejąca w Warszawie Spółka Jedwabnicza, dążąc ciągle do rozwoju tej nowej gałęzi przemysłowej w kraju; i w tym roku odznaczyła działalność swoją, poruczając między innemi fabryce P. *Worowskiego*, przeróbkę osiągniętego przez nią jedwabiu na różne wyroby jak suknie, chustki i t. p.

W początkach b. r. Dr *Lemercier*, przybyły z Paryża otworzył kurs fizjologiczny, wykładając takowy w salonie Resursy Kupieckiej. Później nieco przy końcu Lutego podobnyż kurs otworzył w tejże Resursie Baron *du Potet* magnetyzer, przybyły z Paryża, popierając swój wykład o magnetyzmie doświadczeniami.

Zakłady litograficzne jak PP. *Pecq et Comp*:, M. *Fajansa*, *Flecka*, *Müllera*, *Otto*, i t. d.; oraz zakłady fabryczne i inne, dostarczyły nam rozliczne w ciągu roku dowody swej staranności i postępu na tej drodze. O wszystkich ich wydawnictwach, jak wzory sztuki średniowiecznej wydawane przez Barona *Rastawieckiego* i Hr: *Przezdzieckiego*. Kram malowniczy zasłużonego Professora *Piwarskiego*, Albumy *Leroue*, *Staweckiego*, *Dębickiego*, Album Królów Polskich i t. d., pisaliśmy w swoim czasie; dziś tylko przypomniemy jeszcze o starannych wydawnictwach niezmordowanego na tem polu P. Karola *Beyera*, a jakiemi są Albumy jego w własnym zakładzie oprócz wielu innych prac wykonane, a między temi i Album fotograficzne widoków m. Warszawy.

Z muzyk zagranicznych, które uprzyjemniały chwile pobytu gościom odwiedzającym tutejsze ogrody, i salony zakładowe, bawiły w tym roku: Kompanja pod kierunkiem P. *Brauna*, grywająca w ogrodzie *Ohma*, a następnie w Nowo-Warszawskim przy ulicy Elektoralnej. Kompanja muzyczna w Dolinie Szwajcarskiej, grywająca pod kierunkiem PP. *Bacha*, *Friese* i *Fuchsa*. Kompanja P. *Bauera* w ogródku Wiejskim; Kompanja P. *Schlesingera Felsthal*, grywająca w Nowo-Warszawskim ogrodzie, pod kierunkiem P. *Bacha* a następnie w nowo otworzonym zakładzie p. n. *Tivoli*, wprost Cyrku. Kompanja P. *Lewandowskiego*, która dała się słyszeć na wodach mineralnych w ogrodzie Krasińskich i przy Cukierni tamże; Kompanja P. *Kuhne*, grywająca w ogrodzie Saskim na wodach mineralnych i w ogrodzie P. *Mejsera* w posessji W. *Grodzickiego*. Kompanja P. *Jacobi* w zakładzie P. *Laskiewicza*, P. *Rajczaka* w ogrodzie *Glińskich* na Pradze, i t. d.

Mówiąc o muzyce wspomnieć nadewszystko należy i o owych świetnych muzykalnych wieczorach z jakiemi w czasie swego

pobytu w Warszawie, występował P. Apolinary *Kątski* Dyrektor Instytutu Muzycznego w Warszawie, począwszy od końca Czerwca, oraz o wieczorach jego w Resursie Kupieckiej, i nakoniec o trzech porankach muzykalnych w Salach Redutowych ktoremi p. Józef *Wieniawski* kompozytor i pjanista upamiętnił swój pobyt w Warszawie.

Z widowisk różnych, na początku r. b. przybył z cyrkiem jezdzców konnych, P. *Hinne* i dał pierwsze przedstawienie w Cyrku na placu Zielonym, lecz po zgorzeniu tegoż, po pierwszem zaraz wystąpieniu, truppa ta przeniosła się do Ujeżdżalni przy ulicy Królewskiej i tam przez kilka miesięcy, przedłużała przedstawienia swoje. W miesiącu Lutym gościli w Dolinie Szwajcarskiej *Albinosy* i *Albinoski* wraz z dzikiemi ludźmi. W początku Września przybyła menażerja *Kreützberga* (syna) okazywaną była na Foxalu. Nakoniec Cyrk P. *Carre*, który przybył do Warszawy w końcu Października. Była także Kosmorama. Magicy: M. *Epstein*, *Debruin* i *Bielecki*, zabawiali Publiczność sztukami swojemi.

W r. b. przypadł także jubileusz stuletniej rocznicy niemieckiego Poety *Schillera*. Rocznica ta jak wszędzie, obchodzoną także była i w Warszawie dnia 10 Listopada, zabawą muzyczną, jaka urządzona została w Salach Redutowych. Czysty dochód jaki po opędzeniu wydatków, wpłynął z téj zabawy, przyniósł tysiąc talarów (r. sr. 900). Komitet zajmujący się urządzeniem zabawy, postanowił fundusz ten pozostawić w kraju i użyć go na jakie stipendium, rodzaj wszakże którego, dotąd jeszcze stanowczo zadecydowany nie został.

Jak w każdej w ogóle gałęzi, tak podobnie i w muzyce rok b. odznaczył się nie mało. Liczba bowiem kompozytorów naszych do których liczą się St. *Moniuszko*, Jg. *Dobrzyński*, I. *Stefani*, I. *Nowakowski*, *Troschel*, *Teichman*, *Ziętarski*, *Dietrich* wreszcie bracia *Kątscy*, i bracia *Wieniawscy*, Gustaw *Roguski*, który w Listopadzie r. b. korzystając z udzielonego mu stipendium udał się za granicę dla dalszego kształcenia, i t. p. nie ustawali w pracy, przysługując się współziomkom nowemi utworami swojemi. Tym więc sposobem wzrastała zarówno muzyka kościelna jak i światowa, nielicząc w to ulotnych śpiewów, tańców i t p. płodów, jakiemi znowu innego rodzaju twórcy, pomnażali ciągle repertuar muzyczny.

Z prac na tem polu amatorskich, odznaczyły się utwory Xiężniczki Janiny *Czetwertyńskiej*, które w r. b. także wyszły z pod prassy, nakładem xięgarni Gebethnera i wspólki.

Nie możemy także pominąć i młodego muzyka p. Florjana *Oborskiego*, który w tym roku dał nam słyszeć kilka utworów tak religijnych jak i salonowych, oraz p. Filipiny *Brzezińskiej*.

W r. b. zawiązana została tak zwana spółka obywatelska dla konserwacji dróg bitych pierwszo rzędnych; a na czele której stanęli pp. Alexander *Kurtz* i Wincenty *Majewski*.

Resursa kupiecka, w końcu Grudnia dopełniła co roczne wybory do nowego komitetu, w którym wszakże skutkiem tych wyborów, bardzo mała zaszła zmiana.

Rok ten pod względem astronomji, czyli odkryć w planetarnej dziedzinie, mniej był obfitym jak zwykle. Jeden tylko astronom *Luther*, z Biok pod Dusseldorfem, odkrywca kilku planet teleskopowych odkrył 57 asteroidę, której nadano nazwę *Mnemosyna*,

Żegluga Parowa, trzymając się raz obranej drogi nie ustawała w przedsiewzięciach swoich, i pomimo zbyt małej częstokroć zwłaszcza w porze letniej wody na wiśle, rozwijała ona czynności swoje o ile tylko dozwalała możność, ułatwiając wszelkie kommunikacje i transporta.

To samo można powiedzieć i o warsztatach przy tejże żegludze zawsze pod firmą głównego jej kierownika Hr. Andrzeja *Zamoyskiego*, i o fabryce odlewów, należącej do tych warsztatów a otwartej pod firmą *Rudzkiego*,

Co się tyczy zarządu Kolei Żelaznej, pod nową Administracją prowadzonego, już dotknęliśmy nieco tego przedmiotu powyżej, mówiąc o nowo otwartej komunikacji z Sosnowic. Tu więc tylko dodamy, że ciągłe i pod każdym względem ulepszenia, nie tylko co do utrzymania w dobrym stanie istniejących już sieci żelaznych, ale nadto powiększenie ich nowemi linjami, i zabezpieczenie wszelkich pasażerom wygód, były głównem zadaniem administracyi w ciągu roku całego.

Administracja wodociągów dla zaopatrzenia miasta w wodę szła zwykłym porządkiem, a w miarę postępu czasu, gdzie woda dotąd jeszcze zaprowadzoną nie została, tam poczyniono przygotowania, dla rozpoczęcia odpowiednich z przyszłą wiosną robót.

To samo powiedzieć można i o oświetleniu miasta gazem w który co raz bardziej zaopatrywały się równie Gmachy Rządowę jak np. Dyrekcya prezt; jako też i domy prywatne, zakłady, magazyny, fabryki, i t p.

Administracja, Rządowa dochodów tabacznych, z powodu odbytej w tym roku licytacji, podniosłszy znacznie bo coś około 1,500,000 rubli sr: przez ciąg następnych lat sześciu, dochody skarbowe, ma z początkiem rozwoju swych czynności, zaprowadzić zmianę w dotychczasowem systemie tak fabrykacji jako i sprzedaży wyrobów tabacznych.

Otoż podobno i wszystko streszczone o ile tylko być może jak najstaranniej, co zaszło w r. b. lub przesunęło się przez kolumny niniejszego pisma, a jeżeliby w czem jeszcze pamięć nasza niedopisała, należy to raczej położyć na zbytnią materjałów liczbę, aniżeli na naszą niechęć.

Zadaniem bowiem *Kurjera*, od samego założenia jego, było odpowiedzenie wszelkim wymaganiom czytającego ogółu, na jakiemkolwiek bądź polu. Zadanie to dotąd przestrzegane jak najściślej przez nas, będzie nam równie i nadal wskazówką przy dalszem prowadzeniu pisma.

Obok tego główną zasadą pisma niniejszego było, przestrzeganie tradycyjnych zwyczajów, zamiłowanie w tem wszystkiem co tylko jest swoje, rodzinne i narodowe, postępowanie zawsze z całą otwartością, dla zmierzania prosto do celu bez zboczenia z drogi jaka przez poprzednika naszego wytknięta została i nakoniec stawienie czoła współzawodnikom, nie zwykłemi polemikami, ale czynem, opartym na pracy, zabiegach i szlachetnych dążnościach.

Od tej przeto zasady jako przekazanej nam w spuściznie w tem piśmie, nie odstępowaliśmy, i nigdy nie odstąpiemy.

Być może, że ukochawszy swój rodzinny gród, *Kurjer* czasami daje pierwszeństwo Warszawie przed innemi miastami, ale nie idzie zatem, aby mu były obojętne i inne w kraju wypadki, zwłaszcza dotyczące dobra całego ogółu.

Dowodem tego są korrespondencje, które zawiązawszy na wsze strony królestwa i dalej, postawił się w możności, przedstawiania przed oczy swoich czytelników, wszelkich bez wyjątku zaszłych zdarzeń w kraju, a do tego godnych uwagi.

Liczba jego współpracowników nie zmniejszyła się wcale, a obok tego posiada on grono przychylnych, którzy spiesząc mu to z dobrą poradą to z talentem pióra, i światłem zdaniem, przykładają się głównie do jego rozwoju i do postawienia go na tej stopie jaką dziś się chlubi, nie przypisując temu najmniejszej ze strony Redakcyi zasługi.

Sami bowiem mieszkańcy Warszawy i kraju to najlepsi Redaktorowie niniejszego pisma, to najdzielniejsi współpracownicy jego. Dodawszy jeszcze do tego zasłużone w literaturze i wróżnych gałęziach naukowych imiona, jakiemi są: Dominik *Szulc*, Antoni *Waga*, Kaź. Wł. *Wojcicki*, Dr. *Jarocki*, B. *Podczaszyński*, Alexander *Wejnert*, Jan *Papłoński*, Adam *Praźmowski*, Karol *Beyer*, Maciej *Beyer*, B. *Alexandrowicz*, Alexander Hr. *Przezdziecki*, X. Rektor *Szczygielski*, X. Kanonik *Wyszyński*, Wł. *Garbiński*, Dr filozofii *Nowakowski*, Juliusz *Heppen*, Ludwik *Niemojowski*, *Mieczyński*, *Gluziński*, *Domher* i tylu innych, którym przy tej sposobności składamy najserdeczniejszą podziękę za okazywaną z ich strony dla pisma niniejszego życzliwość, łatwo się pojmie dla czego pismo nieprzestaje wzrastać i jednać sobie coraz obszerniejsze koło czytelników, których zadowolenie, jest największym dla nas obowiązkiem.

Temi słowy zamykając sprawozdanie niniejsze, należy nam się jeszcze słów kilka dla czytającego ogółu, w którym chcielibyśmy utwierdzić to przekonanie, że niewszystkie wymagane przezeń ulepszenia w tem pismie, od nas samych zależą. I owszem nawet, co tylko jest w naszej mocy nic z tego nie zaniedbujemy byle pismo to zrosłe że tak powiemy z Warszawą i Krajem od lat kilkudziesięciu, utrzymać i nadal w tych samych ścisłych stosunkach i bratnich węzłach z czytelnikami naszemi, których dziś z końcem tego 1859 roku żegnamy, ażeby ich znów jutro przy rozpoczęciu nowej ery, powitać!

DODATEK.

DODATEK do KURJERA WARSZAWSKIEGO Nr 346.

Sobota.— Dnia 19 (31) Grudnia.— Rok 1859.

Jutro w Kościele XX. *Karmelitów* na Krak:-Przedm:, przypada doroczna Uroczystość Najsłodszego Imienia JEZUS, która, obchodzoną będzie z Odpustem zupełnym, z Kazaniami, Processjami i Ewangeljami po Nieszporach.

Dziś w Kościele XX. *Karmelitów* na Lesznie, odbywa się 40-godzinne Nabożeństwo, na zakończenie starego roku i rozpoczęcie nowego. Na Nieszporach jak niemniej jutro na Summie i Konkluzji, miane będą Kazania przez XX. *Bernardynów* i *Reformatów*.

Wiadomo, iż Zgromadzenie PP. *Bernardynek* pod wezwaniem Śtej KATARZYNY na Łysej Górze w Pow: Opoczyńskim, otrzymało dozwolenie (jak o tem donieśliśmy w Numerze 318 *Kurjera* z 1857 roku), zbierania dobrowolnych ofiar, na odnowienie zgorzałego w r. 1847 ich Kościoła i Klasztoru. Owóż korzystając jeszcze z czasu, pobożne Zgromadzenie PP. *Bernardynek*, przypomina o tem, dobroczynnym osobom, w tej niepłonnej nadziei, że takowe zechcą im przybiedz z pomocą w tyle szlachetnym i pobożnym zamiarze.

Zarząd Warszawskiego Ober-Policmajstra, wezwał P. Nadzieję *Korycką*, Wdowę po Pułkowniku; tudzież P. Paulinę z Hofmanów *Szäffer*, Wdowę po Dyrektorze Gimnazjum Piotrkowskiego, ażeby w interessach własnych zechciały się zgłosić do Zarządu Policji, lub o obecnem swem zamieszkaniu doniosły.

Zarząd Warszawskiego Ober-Policmajstra, wezwał P. Józefa *Rybińskiego*, b. Dziedzica dóbr Szczytna; tudzież P. *Landeberga*, dymissjonowanego Podporucznika, ażeby w interessach własnych zgłosili się do Zarządu Policji, lub obecne swe zamieszkania wskazali.

Magistrat Miasta Warszawy.— W ponowieniu ogłoszeń swych podaje po raz trzeci do wiadomości powszechnej: 1) że każdy może się trudnić szlachtowaniem bydła i sprzedażą mięsa; 2) że wolno jest zakładać przy wszystkich ulicach tutejszego miasta sklepy do sprzedaży mięsa; 3) że zgłaszający się o konsensa na ten proceder, żadnych trudności ani też zwłoki w otrzymaniu żadanych konsensów w Magistracie nie doznają; 4) że trudniący się rzezią i sprzedażą mięsa za takiem pozwoleniem czyli konsensem, nie będą doznawać żadnej trudności w obmyśleniu dla siebie stałej i regularnej usługi, albowiem młodzież u nich praktykująca, to jest terminatorowie i czeladnicy, porównani zostaną zupełnie z młodzieżą zapisaną do Zgromadzenia czyli Cechu Rzeźniczego; nadto konsensowi Rzeźnicy na równi z cechowemi mają prawo do udziału pożyczek na kupno wołów z funduszu na cel wydzielonego, skoro przepisaną rękojmię na pewność zwrotu pożyczki przedstawią.— Prezydent, Rzeczywisty Radca Stanu, *Andrault*. Naczelnik Kancellarji, *Luceński*.

Alexander-Ludwik *Otto*, Złotnik i Obywatel m. Warszawy, po krótkiej lecz ciężkiej słabości, wczoraj rozstał się z tym światem, w wieku lat 41; oraz Córka tegoż, Emilja *Otto*, tygodni sześć mająca, w tym samym dniu życie zakończyła. Pogrążona w smutku Żona wraz z Córką, zaprasza Krewnych, Przyjaciół i Znajomych, na wyprowadzenie zwłok, jutro o godzinie 2½ popołudniu, z domu własnego Nro 3116 lit: A, za Wolskiemi rogatkami, na smętarz Ewangelicko-Augsburgski.

W dniu 28 b. m., odprowadzone zostały na wieczny spoczynek zwłoki żony mojej ś. p. Anny-Emilji, pomimo przykrej pogody, wśród licznie zgromadzonych Przyjaciół. Dowód ten czci dla w BOGU spoczywającej ś. p. żony mojej a przyjaźni dla mnie, zrodził w sercu uczucie wdzięczności, które choć w ten sposób poważam się wyrazić. Dzięki Wam szanowni Przyjaciele za to błogie uczucie, jakiem mnie obdarzyliście; dzięki Wam szanowni Pasterze dusz naszych: Najprzewielebniejszy Superintendencie Jeneralny, JW. Juljuszu *Ludwig*, i Wielebny Pastorze, W. Leopoldzie *Otto*, którzyście słowem swojem, pełnem BOŻEGO namaszczenia, pokrzepili zwątlałą duszę w rozpaczy pogrążonego męża, dzieci, matki, zięcia i siostr; dzięki i Tobie W. *Frejer*, i Wam zacni Panowie, za przyczynienie się do uświetnienia wzniosłą harmonją pieśni tego, smutnego obchodu.— G. *Limprecht*.

Czytelnia Niedzielna od Nowego Roku, pomnaża liczbę drzeworytów, i w miarę potrzeby zamierza dodawać pół arkusza do zwyczajnego formatu. Oprócz tego, zmienia także i tytułową dewizę, drzeworytniczą, przez co także zyskuje na miejscu, w pierwszej kolumnie. W najpierwszym zaś dodatku, jaki dołączony będzie przy ukazaniu się Czytelni od Nowego Roku, zamieszcza artykuł o Instytucie Muzycznym.

Na Wystawę Krajową Sztuk Pięknych, przybyły następujące obrazy: *Schoppego*, widok Warszawy od strony Pragi przy świetle xiężyca; *Simlera*, portret Damy; *Jasińskiego*, portrety rodzeństwa, i rzeźba *Cenglera*, statua na koniu Jana *Zamoyskiego*.

Wczoraj otrzymaliśmy jeszcze pięć komedji na konkurs p. n. Edw: *Starzyńskiego*, to jest: *Wieczorek u mojej Ciotki*, w 3ch aktach prozą. *Leontyna*, w 3ch akt: prozą. *Posag*, w 5ciu aktach wierszem. *Jedyna prośba*, w 6ciu aktach wierszem, i *Wychowaniec*, w 2ch aktach wierszem. Tak więc doszliśmy już do liczby **32** komedji. Niepraktykowaną tę cyfrę przypisujemy szczęśliwym warunkom jakie podaliśmy. Dalecy jesteśmy od wszelkiego przesądzania, gdyż to wyłącznie należy do Komitetu, ale gdyby tylko piątą część z tych utworów okazała się dobrą, jakże już wielka byłaby korzyść z konkursów.

Złożono w Redakcji *Kurjera* od Kazimierza *Więckowskiego* rs. 3 na Ochronę pod tyt: X. *Baudouin*, pod opieką Warsz: Tow: Dobroczynności.— Od Koronata C. kop: 30; od Zygmunta K. rs. 1, i bezimiennie kop: 30, na Przytulisko, pod opieką Sgo WINCENTEGO *à Paulo*, w domu W. Rocha *Zawadzkiego* pod Nr 739 na Tłomackiem.— Od M. S. rs. 1 dla biednej rodziny pod Nr 2874 *a, b*, na Ordynackiem.— Od familji C. C. rs. 1 kop: 20, i od ich służących kop: 30; oraz od J. W. rs. 1, i bezimiennie kop: 15, dla kaleki, który złamał jedyną rękę, z Marjensztadu.— Od P. rs. 1 dla ubogiej wdowy Franciszki *Tur*:.— Od X. rs. 3 dla Teressy S., pozostałej wdowy wraz z dzieckiem po człowieku, który w stanie obłąkania zmarł u Bonifratrów. Wdowa ta, mieszka przy ulicy Niecałej Nro 614 lit: L, w podwórzu, na facjatce, wprost bramy, u praczki *Perajowej*.

W miejsce rozsyłania biletów z powinszowaniem Nowego Roku, Osoby dobroczynne złożyły w Redakcji *Kurjera* następujące ofiary: Na korzyść Warszawskiego Towarzystwa Dobroczynności: Radca Tajny *Łaszczyński* rs. 3; Leopold *Kronenberg* z Żoną rs. 5; Józef *Rawicz* rs. 5; Bracia *Ewans* rs. 3; Karol *Wojtaszyński* z Żoną rs. 1.— Dla Sierot pod opieką W. T. D.: Anna *Schütz* rs. 3.— Dla Ochrony dzieci, pod zarządem JW. Radczyni A. *Petrow*: Stanisław *Ostrowski* z Żoną rs. 5. — Dla Starców i kalek pod opieką W. T. Dobr:, oraz Gminy Ewangelickiej: Karol *Zajdler* z Nru 482, po rs. 1 kop: 50; Karol i Karolina *Poradowscy* po rs. 1 kop: 50.— Dla Sal Ochron: Mikołaj *Skwarcow* z Żoną rs. 3.— Dla Kassy Pożyczkowej przy Warszaws: Tow: Dobr:, Salwjan *Jakubowski* rs. 5.— Dla Instytucji Jałmużniczej przy Kościele PP. Sakramentek, do rozdania ubogim wstydzącym się żebrać: Antoni *Trembicki* z Żoną rs. 3; Felix *Wołowski* rs. 5; z Xiążąt Sapiehów Idalja *Czorba* rs. 3; Sędzia Pokoju Wydz: Igo, Paweł *Jaworski* z Małżonką rs. 3. — Dla Zakładu Śgo Wincentego *á Paulo*: Hrabia Ordynat *Zamoyski* rs. 25; Mecenas *Thieme* z Żoną rs. 3.— Dla Domu niemowląt (żłobek): Zarządzający Przyboczną Kancellarją JO. Xięcia Namiestnika, Rz: Radca Stanu *Szwecow* rs. 3; Hrabiostwo *Uruscy* rs. 3; Prezydent Medyko-Chirurgicznej Akademji, Radca Stanu *Cycuryn* rs. 3.— Dla Zakładu Śgo Felixa: Dyrektor Banku *Englert* z Żoną rs. 3; Ludwik i Paulina *Górscy* rs. 4.—Dla Zakładu Stej Marty: Jenerałostwo *Berscy* rs. 3.— Dla Felicjanek: Hipolitowa *Breza* rs. 3; Hr: Seweryn *Grabowski* rs. 2. — Dla Starców Gminy Ewangelickiej: Komendant m. Warszawy, Jenerał-Lejtnant *Tutczek* rs. 3; Karol *Bogk* z Żoną rs. 3.— Na Ochronę p. t. Xiędza *Baudouin*: F. *Drewnowska*, Ludwika i Władysław *Młocki* rs. 1 kop: 50; S. *Neybaur* z Żoną rs. 3; Alexander i Marja *Adamowscy* rs. 1.— Na budowę Kościoła PP. Marjawitek w Częstochowie: Pułkownik *Powało-Szwejkowski* z Żoną rs. 1 k. 50. — Hrabiostwo *Szembek*: dla wdowy *Smol:* rs. 2; dla Wan: *Mal:* rs: 2; dla *Kob:* rs. 1; dla *Ocz:* rs. 1 k. 50; dla *Red:* rs. 1 k. 50; dla *Zach:* rs. 1; dla Joanny *Olsz:* rs. 1.— Dla podupadłej rodziny przy ulicy Czystej: Radca Stanu *Solnicki* rs. 2— Naczelnik Wydziału Kontr: Sług, *Listowski*, rs. 2, dla ubogiej rodziny na Ordynackiem Nro 2874.

Powiemy pod wielkim sekretem Czytelnikom i Czytelniczkom naszym, iż w czasie karnawału, a następnie postu, będziemy mieli dwie w nowym rodzaju zabawy, a z tych jedną muzyczną. Obie zaś na korzyść Instytutu Muzycznego. Zabawami temi, kierować będą najpierwsze tutejsze znakomitości z Dam Warszawskich.

Posessja Nro 1403, będąca własnością P. Wiktora *Maringe*, podzieloną została na dwie części, z których jednej pozostawiono numer 1403, a drugiej nadano numer 1403 lit: A.

W Paryżu Sekwana, jeżeli tak mróz potrwa, stanie za dni kilka, czego już niewidziano od lat 20stu. Tymczasem w lasku Bulońskim sadzawki i kanały nastręczają amatorom ślizgawic obszerne pole popisu.

Dziś bal Sylwestrowski w Resursie Kupieckiej, i bilety wydawane będą do godziny 7ej wieczorem w tejże Resursie.

Dziś takiż bal w Resursie Nowej.

Na ogólnem zebraniu Członków Resursy w Su
kach w d. 17 Grudnia 1859 r. odbytem, do składu n
go Komitetu następujący powołani zostali: Aug: B
Piotr *Kolesow*, Xawery *Grabowski*, Roman *Wiel*
łejski, Sta: *Brzozowski*, Fran: *Behm*, Antoni *Zaj*
jewski, Antoni *Łubieński*, Wł: *Wilkoszewski*, K
d'Ajstetten, Bolesław *Majewski* i Jakób *Reindel*
na posiedzeniu Komitetu w d. 20 Grud: 1859 r. prz
czeni zostali na Urzędników Resursy: na Kassjera,
Behm, na Gospodarza, Franci: *Behm*; na Bibljotek
Wincenty *Łaparewicz*; na Sekretarza, Józef *Chyli*
W czasie nadchodzącego karnawału, w lokalu Re
dane będą następujące zabawy: 31 Grud: 1859 r
czór tańcujący, 12 Stycznia, wieczór tańcujący; 2
cznia, bal na ubogich; 4 Lutego, wieczór tańcując
Lutego, bal na ubogich, i 20 Lutego wieczór tańcuj

Znany Autor p. n. *Cześnikiewicza*, ogłosił pr
na dzieła dotąd niedrukowane nigdzie, w sześciu to
pod ogólnym tytułem: "Życie w Parafji, opowi
Cześnikiewicza." Oddając arkusz druku za kop
(gro: 15), prenumeratę na 6 tomów dzieł, ozna
6, zaręczając za tę cenę 80 arkuszy druku. Im w
zaś będzie ilość Prenumeratorów, odda za tę sam
więcej tomów. Każdemu z rodaków, *Cześnik*
wdzięczny będzie, gdy zbieraniem prenumeraty w
jej okolicy, ułatwi mu przesyłkę xiążek. Kwit po
z odesłanych pieniędzy będzie dla każdego dowod
prenumerowania na prowincji; w Warszawie dla
scowych będą osobne bilety prenumeracyjne z po
jego. Od kilku dni już otworzył prenumeratę,
zamknie dnia 1 Lutego 1860 r. i zacznie druk pie
go tomu, wiedząc już wtedy ile exemplarzy dru
może. Następnie co miesiąc wyjdzie tom jeden l
razem, zamykające rzeczy całkowite, skończon
czytającym nie robić przerwy miesięczną zwłoką
może, że odmieni kolej publikacji, a nawet i tytu
które. Wszelako zawsze sześciotomowy zbiór o
następujące rzeczy: 1) Justyna; 2) Okienko w
szu; 3) Spotkanie Beatryczy; 4) Szlachecka du
komornem w chłopskiem ciele; 5) Kronika Pleba
Potomkowie zbójców Świętego Stanisława Sz
nowskiego po Powiatach; 7) Prawem kaduka;
łys, garbus i kuternoga. Wszystko to są obraz
szego wieśniaczego życia. Prenumuratę nadsyła
szę pod adresem: do J. A. *Miniszewskiego*,
dzieła p. t. *Życie w Parafji, opowiadanie Cześ*
wicza, w Warszawie przy ulicy Granicznej w
Werthejma. Prenumeratorowie Gubernji Zach
Cesarstwa, nadeślą całkowitą prenumeratę rsr:
wyższa cena jest zastosowaną do większych k
przesyłki pieniędzy i xiążek. Że zaś są czytają
rzy dopominają się exemplarzy na lepszym welin
papierze, za dodatkiem jednego rubla, mogą mie
godę. Uprasza się o dokładne dołączanie adresów
pewnej przesyłki xiążek.

Lat temu kilka, jak zwróciliśmy uwagę na
wanie się szopek, pod względem wyboru piosnek i
logów. To samo przeto możemy powiedzieć i
owych szopkach, które zwyczajem corocznym na
ją w porze obecnej domy, wyprawiając dyalogi,
rych wchodzi jak wiadomo: Król *Herod*, djabeł
baba!

(A. n.) Warszawa obecnie wzrasta w wszelkie przedmioty, a nawet dziś jest doprowadzoną do tego stopnia porządku i dogodności mieszkańców, że po ulicach pryncypalnych już od niejakiego czasu są pootwierane sklepy z mięsem surowem rozmaitego gatunku i rodzaju, w których to sklepach za najniższą cenę na sposób zagraniczny, można nabywać przyrządzone gotowe kotlety, befsztyki, i t. d., z tą tylko różnicą, że u nas znacznie taniej jak zagranicą za taki przyrząd mięsa płacimy, obok tej dogodności jaką dziś Publiczność doznaje, gdyż za najmniejszą cenę dostać może jak np. pół funta polędwicy, pieczeni, mięsa białego, lub kości, funt za kopiejek 2, czego dotąd Warszawa nie doświadczała, a główną jest jeszcze zaletą tych sklepów obchodzenie się przyzwoite z kupującemi. Sam byłem naocznym świadkiem jak biedna kobieta kupowała funt kości, za które zapłaciła kopiejek 2 bez żadnego sporu, za co do BOGA zanosiła modły, by wynagrodził tego kto ten środek tak dogodny dla biednej klassy podał. Wprawdzie sprzedający w jatkach mięso rzeźnicy tego nie czynią, przeto radziłbym rzeźnikom którzy są w jeden punkt w jatkach nagromadzeni, by poszli za tym przykładem, i po ulicach Warszawy, na wzór tych sklepów, pourządzali sprzedaż mięsa, z tem warunkiem, ażeby i tę samą maxymę przyjęli w postępowaniu i obchodzeniu się z kupującą Publicznością; wtenczas staną się prawdziwie użytecznemi ogółowi Publiczności. — Piotr *Ża*....., Obywatel miasta Warszawy.

Dr M. *Rosenzweig*, powrócił z zagranicy.

Wczoraj w Teatrze Rozmaitości przywołani zostali: po Komedji *Mąż i Żona*, Panie: *Ziemińska* i *Bakałowicz* po 6-kroć, oraz PP: *Stolpe* i *Świeszewski* po 5-kroć; po Komedji *Chłopi Arystokraci*, wszyscy.

W dniu onegdajszym na targach odbywających się w Urzędzie Konsumcyjnym m. Warszawy, płacono za wiadro okowity próby 10tej, od rs. 1 k: 68½ do rs. 1 kop: 71½; za garniec od kop: 55 do kop: 56.

Kurs wczorajszy: za *pół-imperjały*, dają rs. 5 kop: 55; za *obligi skarbowe*, oprócz kuponu, żądają rs. 92, wartość kuponu kop: 1; za *listy zastawne* IIIgo Okresu, oprócz kuponu, żądają rs. 14 kop: 84, dają rs. 14 kop: 80, wartość kuponu kop: 1⅓.

Ameryka.— Parostatek *Europa* z Bostonu, przywiózł wiadomości datowane 16go Grudnia. Kongres Washingtoński jeszcze się nie ukonstytuował. Ponieważ mówca nie był obrany, przeto posłannictwo Prezydenta nie mogło być zakommunikowane zgromadzeniu. Sądzą, że jeśli wybór mówcy będzie się przeciągał w Izbie Reprezentantów, P. *Buhanan* przedstawi swe posłannictwo Senatowi. — Sprawy więc wyspy San-Juan, stoją ciągle w tym samym punkcie. Jenerał *Scott*, powrócił do San-Francisco. Król wysp Sandwich, abdykował na korzyść swego syna.— Doniesienia z Mexyku 8go Grudnia, potwierdzają powodzenie *Miramona*, który wraz z Jenerałem *Robles*, gotował się spiesznie atakować Vera-Cruz. (Nord).

Anglja. *Londyn*, *26go Grud:*. — Święta Bożego Narodzenia, obchodzone były tego roku w Londynie przez dwa dni. Giełda świętowała, biura publiczne były zamknięte a targi puste. Dzienniki także nie wyszły przez jeden dzień, a dziś głównym przedmiotem jaki zajmuje ich kolumny, jest broszura *Papież i Kongres*. *Morning Post*, który początkowo był dość powściągliwym w pochwałach, dziś wynosi „ducha wielkiej sprawiedliwości i najzupełniejszego umiarkowania tej broszury." Dzienniki konserwacyjne, równie jak i whigowskie wychwalają ją także.— Nieobecność Lorda *Russel* na ostatniej radzie ministerjalnej, zwracała powszechną uwagę, i wnioskowano już z tego niezbędność przesilenia ministerjalnego w Anglji. *Observer* donosi, że słabość była jedynym powodem nieznajdowania się Lorda na radzie, i że dziś wrócił już zupełnie do zdrowia. (Nord).

Francja. *Paryż*, *26go Grudnia*. — Wrażenie jakie słynna broszura *Papież i Kongres*, wywarła, nietylko we Francji, ale w całej Europie, staje się coraz widoczniejszem. Wrażenie to w ogóle jest dobre, gdyż dzięki źródłu, jakiemu przypisują tę publikację, dostrzegają w niej rękojmię, że trudności jakie otaczały jeszcze dzieło Kongresu Paryzkiego, nie zagrażają pokojowi świata. A możnaby się było tego obawiać, gdyby Francja z jednej strony a Anglja z drugiej, pragnęły rozwiązać kwestję Włoską, opierając się na przeciwnych zupełnie zasadach. — Krąży tu pogłoska, że na onegdajszej Radzie Ministrów, Hr: *Walewski*, wprowadził kwestję pomienionej wyżej broszury, i domagał się wraz z P. *Baroche*, aby nota w *Monitorze* zaprzeczyła charakteru stanowczo urzędowego tej publikacji, przypisywanego jej przez większą część dzienników nawet półurzędowych. Podobno jednak interwencja wyższa wstrzymała żądaną przez Ministra spraw zagr: decyzją, zostawiając chwilowo rzeczy w dotychczasowym ich stanie.— P. *Persigny*, stronnik, jak wiadomo, przymierza z Anglją, a bawiący obecnie w Paryżu, głośno objawia swe zadowolenie z broszury, widząc w niej zbawienie tego przymierza i podobno jawnie wymienia jej autora. — Rozszerzyła się tu wieść, że zebranie Kongresu jest narażone na niepowodzenie, z powodu, że Rzym, Neapol i Austrja, wzbraniają się mianować obecnie swych Reprezentantów. Przypuszczenie to jednak zdaje się być mylne, a w każdym razie jest przedwczesne. — Listy tu nadeszłe z południa donoszą, że Lord *Howden*, były Ambassador Angielski przy Dworze Madryckim, podpisał 1,000 fr: na koszta wyprawy Hiszpańskiej do Marokko. Fakt ten ze strony Anglika, godny jest uwagi. — Xiążę *Gorczakow*, Minister spraw zagr: Rossyjski, zamówił dla siebie apartamenta w hotelu Luwru. Przyjęcia urzędowe, obiady i t. p., dawane z okoliczności pobytu Xięcia, mieć będą miejsce w pałacu Ambassady Rossyjskiej. (Nord, Ind: Bel:).

Niemcy. *Frankfurt n. M.*, *27go Grud:*. — Wszystkie Rządy Zollvereinu, porozumiały się z sobą, aby z dniem 1m Stycznia 1860 r. znieść zakaz wyprowadzania koni zagranicę Związku. (St: Anz:).

Koburg, *25go Grud:*.— Król Belgów *Leopold*, ofiarował kapitał 100,000 guldenów, na utworzenie w tutejszem mieście zakładu, dla pielęgnowania chorych. Zakład ten ma nosić nazwę *Leopolda*. (St: Anz:).

Prusy. *Berlin*, *27go Grudnia*. — Poseł Pruski przy dworze Francuzkim, Hrabia *Pourtales*, wyjechał wczoraj do Paryża, aby być obecnym na przyjęciu Ciała Dyplomatycznego przez Cesarza Francuzów w dzień Nowego Roku. (Schl: Ztg).

OSTATNIE WIADOMOSCI.

Londyn, *27go Grudnia.* — Telegraficzne Biuro Reutera otrzymało z Rzymu pod datą 26go b. m. następną wiadomość: „Kardynał *Antonelli* urzędownie zawiadomił Posła Francuzkiego Xięcia *Grammont*, że wyjazd Pierwszego Pełnomocnika Papiezkiego na kongres odroczony został, w skutku wydania broszury *Papież i Kongres*." (Schl Ztg).

PRZYJECHALI do WARSZAWY.

Gumowscy Stefan i Ign: Ob: z Kargoszyna nr 584; Haraszewski Michał Sekr: Gub: z Petersburga nr 414; Wadbolski Mik: Xiążę z Moskwy nr 634.

Wyjechali: Badeni Józef Ob: do Brzozowa; Gutowski Lud: Ob: do Grodna; Jezierski Ant: Ob: do Rudlic; Komierowski Konst: Ob: do Łukowa.

Przyjechali koleją żelazną: Minciaki Alex: Radca Dworu z Munich; Witte Karol Inspektor Wyższych Zakładów Naukowych Prywatnych z Krakowa nr 1056.

Wyjechali koleją żelazną: Xiężna Chilkow Elżb: Wdowa po Radcy Stanu do Paryża; Kierbedź Michał Ob: do Niemiec; Leśników Piotr Ob: do Paryża.

DONIESIENIA.

Komora Celna 1go Rzędu Nieszawa, ogłasza niniejszem, iż d. 22 Grudnia (3 Stycznia) 1860 r. w m. Nieszawie, odbędzie się sprzedaż przez publiczną licytację towarów, prawnej konfiskacie uległych, a mianowicie: ałunu beczek 11, wapna chlorkowego beczek 8, i sody beczek 3, w ogóle oszacowanych na rs. 454 kop: 88½. — Dyrektor, *Pomarnicki.*

POŁGĘSKI Pomerańskie, SER Strachino, Neuchatel i Fromage de Brie, nadeszły do **Składu Win i Korzeni STANISŁAWA ROZMANITH,** przy ulicy Nowy-Swiat. **OSTRYGI** świeże nadchodzą codziennie.

Nowa Arkadja, przy ulicy Mokotowskiej Nr 1664. — Dziś w nowo upiększonych i ozdobnych Salonach, danym będzie w wigilję Nowego Roku 1860, **Bal Towarzyski.** Muzyka doborowa w wielkim komplecie grać będzie. Restauracja miejscowa poczyniła wielki zapas Potraw, Napojów i Chłodników. Dorożki zamówione do odwożenia Szanownych Gości, na który to Bal zaprasza — Anna Jaukowska.

Wczoraj około godz: 5ej po południu, w przejeździe od Rogatki Jerozolimskiej ulicą Twardą, Grzybowską na Podwal, zaginął z sanek **KUFEREK** skórzany, czarny, w którem znajdowało się monetą około Rs. 30, siedm exemplarzy dzieła Wędrówki po Guberni Augustowskiej, Akta i Mappy urządzenia lasów; Mundur, Frak i Spodnie czarne, 4 Koszule batystowe haftowane, 3 Krawaty, Chustka, Kamizelka i niektóre inne drobniejsze przedmioty. Ktokolwiek odkryje ślad tego Kuferka lub powyższych rzeczy, raczy udzielić wiadomość pod Nr 491, do Rządcy, za stosowną nagrodą.

Komora Składowa Warszawska. Podaje do wiadomości, iż na zasadzie rozporządzenia Wyższej Władzy, odbywać się będzie na Komorze w dniu 23 Grudnia (4 Stycznia) r. 1859/60 o godzinie 11ej z rana, sprzedaż przez publiczną licytację, **HERBATY** czarnej i kwiatowej; herbata ta sprzedawać się będzie partjami nie mniej 40 funtów. — Dyrektor Komory, Radca Stanu *Afrosimoff.* — Sekretarz A. *Strugul.*

Dnia 29 b. m., idąc od Kolei Żelaznej Marszałkowską ulicą ku Krakowskiemu-Przedmieściu, zgubioną została **Paczka Nót** używanych, rozmaitych Kompozytorów. Łaskawy znalazca raczy oddać je do Sklepu Wgo Istomin na Krako:-Przedm:, za nagrodą.

Zgubionym został **Dukat** z Matką Boską, w woreczku jedwabnym w paski różowe i brunatne. Łaskawy znalazca raczy takowy złożyć do furty Klasztornej PP. Wizytek, za znaczną nagrodą, jeśli takowej wymagać będzie.

LICYTACJA dalsza **Ruchomości** pozostałych po ś. p. Ignacym Badenim Radcy Tajnym, odbywać się będzie przed podpisanym Rejentem, w Warszawie przy ulicy Niecałej pod Nr 614 lit: **F**, na dniu 2 Stycznia n. s. r. p. 1860 o godzinie 3ej z południa, gdzie przedawane będą: dwa Łóżka mahoniowe z materacami, Komody, Szafy, Szafki, Stoliki, Suknie, Bielizna, Pościel i różne Sprzęty i Kosztowności, tudzież Cybuchy z bursztynami i Fajki piankowe. — Rapacki Rejent.

Dziś rano ciepła stopni 3. Wczoraj w południe ciepła stopni 3. Dziś rano wysokość wody na *Wiśle*, stóp 4 cali 7. (Przyb:).

TEATR WIELKI. Jutro, *Halka* (50ty raz).

TEATR ROZMAITOŚCI. Jutro, *Mieszczanie* i *Kmiotki* (wznowienie).

Jutro w Salach Redutowych pierwsza MASKARADA.

Dziś na przedstawieniu w Cyrku P. **Carre** mały i ładny Koń **Ponys,** przeznaczony został do bezpłatnego wylosowania pomiędzy zebraną Publicznością. Tak więc ten, komu szczęście posłuży, prawdziwej od P. **Carrego,** na zakończenie roku dostąpi Kolędy i może wyjechać z Cyrku na koniu!

TIVOLI. Jutro Wielka Muzykalna Zabawa, której Program z klassycznych Dzieł złożony, a mistrzowskiem wykonaniem wielkości swej dowiedzie. Przytem zawiadamia się Szanowną Publiczność, iż Orkiestra pod dyrekcją P. E. **Bach** zostająca, w przyszłą Niedzielę to jest dnia 1go Stycznia 1860 r. na Wiejskiej Kawie, grać nie będzie, li tylko w **TIVOLI,** i z tego powodu rozpocznie swój Program wyborny i pełen gustu o godzinie szóstej, na którą to znaną powszechnie i sumiennie wypracowaną zaprasza Znawców i Lubowników Muzyki. — Właściciel Tivoli, **Ryszard Zwoliński.** — Dziś Orkiestra nie gra.

Jutro, to jest dnia 1go Stycznia, w **Dolinie Szwajcarskiej,** pomiędzy innemi dziełami, wykonane będą następujące utwory: Powitanie Nowego Roku 1860, Marsz J. Fuchsa (nowy); Jubel Uwertura Karl Marja, Webera; Spehrenklenge, Walc J. Fuchsa; Poświęcenie broni, z op: Hugonoci, Meyerbeera; Dolina Polka francaise, J. Fuchsa (nowa); Bukiet Muzyczny, Wielkie Pot-Pourri J. Fuchsa; Uwertura do op: Indra Flotowa; Koncert na klarynet, wykona P. Henneberg; Uwertura Athalie, Mendelsohna Bartholdy; Wyścigi konne, Galop Syrewicza. Początek o godzinie 5ej i codziennie.

MUZYKA P. **Jacobiego,** każdo dzienie w **Kawiarni Warszawskiej** Nr 605 ulica Bielańska, naprzeciw Hotelu Lipskiego.

FOXAL przy ulicy Nowy-Swiat Nr 1297. — Dziś, na zakończenie Starego Roku, **Zabawa Muzykalna,** przytem dostać można rozmaitych Przekąsek i Napojów, z których się poleca. — A. *Rothe.*

Jutro na **PRADZE,** w Salonach P. **Glińskiej,** grać będzie **KWARTET** P. **Rajczaka,** od godziny 4ej z południa. — Przytem Zakład ten poleca się doborem rozmaitych Potraw, jakoteż Miodami w różnych gatunkach.

DZIŚ, na zakończenie Starego, a z powitaniem Nowego Roku, u Laszkiewicza pod Nr 490/1 przy ulicy Miodowej, dana będzie wielka **Muzykalna Zabawa,** przez Orkiestrę Berlińską, tyle razy z talentu swego słyszaną, przy wykonaniu nowych dzieł muzycznych. — Przytem jako w dzień Sgo Sylwestra, mała niespodzianka przygotowaną została.

OSTRYGI Holsztyńskie, oraz NATIVES, nadeszły świeże do Handlu Jana **Riedel,** przy ulicy Nowo-Senatorskiej.

OSTRYGI świeże codziennie nadchodzą do Handlu Józefa WOLFFIN Nr 547*a* ulica Długa.

W Drukarni Kurjera Warsza:. — Wolno drukować, dnia 19 (31) Grudnia 1859 r. — Starszy Cenzor, F. *Sobieszczański.*